

Nas tednik

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

3. leto / številka 37

V Celovcu, dne 12. septembra 1951

Cena 70 grošev

Svobodni Trst

Po razsulu Avstro-Ogrske monarhije je bilo pričakovati, da Trst pripade svojemu naravnemu zaledju, ki ga tvori v gospodarskem in narodnostnem pogledu v prvi vrsti Slovenija. Saj je tudi zemlja in obala, na kateri leži Trst, narodnostno vseokoli slovenska. Preko Slovenije bi bil nato Trst zvezan z ostalo Srednjo Evropo po prometnih žilah, ki so nastale v preteklosti čisto naravno.

Italijanski pretirani nacionalizem, ki je pogoltnil tedaj velik del slovenske zemlje, je preprečil naravno rešitev. Tako je Trst začel hirati in Italija ga je morala vzdrževati umetno s podporami v najrazličnejših oblikah.

Po drugi svetovni vojni se je Italija spet z vso silo upirala naravni ureditvi tržaškega vprašanja. Mirovna pogodba je končno določila za Trst in okolico statut „Svobodnega ozemlja“. Svobodni Trst bi kot tak zopet lahko zavzel položaj kot ga je imel pred prvo svetovno vojno.

Izjava zapadnih zaveznikov iz leta 1948, da so pripravljene Svobod. tržaško ozemlje vrniti Italiji, je zato res nekam nerazumljiva! Mogoče, da so jo narekemale tedanje politične in tudi do gotove mere strateške nujnosti. Saj je Trst ležal takrat tik ob „železni zavesi“, ki se je pozneje pomaknila bolj na vzhod. Vendar urejevanje Evrope pod samo vojaškimi vidiki ne more zadovoljiti, niti taka ureditev more biti pravična in tudi ne odgovarja željam ljudstva ter nujnostim gospodarstva.

Pod vplivom „spreobrnitve“ Tita so menda zavezniki nato svoje mnenje spremenili. Vendar pa je važno poudariti, naj bi pri odločitvi igrali vlogo predvsem stvarni razlogi, ki jih pri Trstu tako očividno narekuje zemljepisna lega in njegove gospodarske potrebe. Procvit in blagostanje sta Trstu zagotovljena pač le iz njegovega zaledja, kateremu naj služi Trst kot svobodno tržišče in gospodarsko središče.

Da se pretirani italijanski nacionalizem z vso silo slepo zaletava proti stvarnim razlogom za „italijanski“ Trst, bi se razumeli, pa naj se sklicujejo pri tem na obljubo zaveznikov iz leta 1948 vsi od desničarskega ministra pa tja do kominformistov. Fašizem je italijanskemu narodu 20 let slikal bajke o „imperiju“ in je s tem v Italijanih le v veliki meri zbudil sanje, od katerih se je pač težko ločiti.

Manj razumljivo pa se nam zdi, da se najdejo ljudje pri nas v Avstriji, ki nasedajo italijanski propagandi.

„Nedvomno je v Trstu pravica na italijanski strani...“, je zapisala celovška „Volkszeitung“ dne 5. septembra t. l. v svojem uvodniku. Ali res kar tako morete verjeti „italijanski pravici“? Mar ne bi morali Avstrijci to pravico poznati iz primera „Südtirol“? Ali ne bi morali ravno Avstrijci dobro vedeti, da so Trst gradili narodi nekdanje Avstro-Ogrske? Kje je torej pravica teh, pravica ne samo Slovencev in drugih, marveč tudi pravica današnje Avstrije do svobodnih gospodarskih zvez s „Svobodnim Trstom“?

Resen Avstrijec bi omenjenega uvodnika ne mogel napisati. Dobro se pozna članku, da je napisan na Koroškem. Koroški nemški dnevnik pač ne more znati in tudi ne zna drugače, kot zavzeti stališče proti Slovencem. Češ „Slovenci nimajo prav na Koroškem, ko se branijo narodne smrti, zato tudi ne morejo imeti prav v Trstu.“ To je enostavna koroška logika!

Rešitve perečih vprašanj morajo biti take, da zagotovijo trajen mir in zdravo gospodarsko življenje ter splošno blagostanje. Za temelj morajo imeti vse take rešitve zblizanje in spoznavanje narodov, enakopravno sosedstvo ter naravno, zdravo gospodarsko osnovo. Razdvojitve narodov in zatiranje drugih, ob še tako „ugodnih“

Kulturna manifestacija v Št. Jakobu v Rožu

Le redko se narod dvigne do izrednih kulturnih manifestacij. Na Malo Gospojnico pa smo koroški Slovenci doživeli tak kulturni podvig. Okoli pet tisoč ljudi je privabila Miklova Zala s svojo zvestobo v Svatne pri Št. Jakobu v Rožu. Peš, na kolesih ter motornih vozilih in avtobusih so prihajali Slovenci iz vseh treh slovenskih dolin in tudi iz Gur. Le v času taborov je bilo toliko naroda zbranega pri sv. Katarini nad Šmihelom ali v Žopračah.

Videli smo starčke in otroke, videli smo kmete in delavce iz spodnje Podjune in Ziljske doline, videli pa smo tudi dramaturga, g. Jaka Špicerja in njegovo soprogo, ki sta se te zgodovinske predstave udeležila ter celo vrsto slovenskih akademikov.

Dolgo čez polnoč so vztrajali gledalci, otroci in odrasli. Bil je to prvi poskus predstave v naravi sami in naj bi taka kulturna manifestacija postala vsakoletna prireditelja za Št. Jakob v Rožu.

Podrobno poročilo prinašamo na tretji strani.

Jubilej v Št. Rupertu pri Velikovcu

Priprave za jubilejno slovesnost v „Narodni šoli“ v Št. Rupertu so v polnem teku. Naši najboljši pevski zbori se že pridno vadijo za nastop, ki nam bo gotovo lepo, edinstveno doživetje. Igralska skupina pa pripravlja izvirno simbolično igro, napisano prav za to slavnost. Razstava paramentov, ki so bili izdelani v „Narodni šoli“ po načrtih in pod vodstvom č. sestre prednice, Gabrijele Lienhard, bo nudila vpogled v ogromno delo in popolnoma samobiten način izdelave cerkvenih oblačil.

Pripravljalni odbor prosi bivše gojenke naj ne pozabijo izpolniti in odrezati prijavnice; to odpošljejo na naslov, ki je naveden na vabilu.

„Narodna šola“ je edina naša šola v deželi. Ker se tega zavedamo, zato bomo prišli prav vsi dne 23. t. m. v Št. Rupert pri Velikovcu.

Nesramen napad v Pliberku

Zadnjo nedeljo so se cerkveni pevci zbirali k pevski vaji. Na poti k vaji sta bila tudi g. prof. Silvo Mihelič in Francej Lienhard. Pri cerkvi se jima približata dva fanta, eden od teh je nadaljeval svojo pot mimo cerkve, drugi pa se je ustavil in pričel razgovor. Ker sta se omenjena gospoda razgovarjala slovenski, je pripomnil: „Könnt Ihr nicht deutsch?“ Da se gospoda izogneta vsakemu prepiru, sta nadaljevala svojo pot proti kaplaniji. Fant pa jima je sledil in šilil v nju.

Na vprašanje g. Lienharda, kaj sploh hoče, je dobil g. Lienhard prvo zaušnico. Takoj je bil na mestu zopet prvi fant, ki je navidezno preje odšel, in oba fanta sta pričela obdelovati g. prof. Miheliča s pestmi po obrazu, dokler ga nista spravila na tla, kjer je v krvi obležal.

Po tem napadu sta pobegnili mimo kaplanije in tam naletela na prihajajoče pevce, ki so oba fanta poznali. Bila sta Klade Friedrich in Menc Ludvig.

Kakor je dognano, sta se fanta že preje potikala v okolici kaplanije in sta prišla v pevsko sobo, ko je imela domača organistinja vajo z otroki, odkoder sta se pustila le s težavo odgnati.

Pevci so pozvali orožnika, gledali za zlikovcem, kam bi bila pobegnila in so naleteli na Kladetovo sestro. Na zgražanje dveh deklet nad tem podlim dejanjem se

strateških temeljih, ne more pomeniti resnične rešitve. Taka, na zatiranje drugih temelječa rešitev, tudi ni pravilna, ako ima za podlago strateške točke, kot v primorskem slučaju Julijske alpe, pri nas na Koroškem Karavanke, oziroma za časa Hitlerja celo Gorenjsko gorovje. Prelahko se namreč zgodi, da nekega dne nakopičeni srd zlomi te „strateške“ temelje ter poplavi vse, ko ni prej omenjenih pravih trdnih temeljev, ki bi to preprečili.

Trst naj bi bil v resnici ono mesto, kjer naj bi se srečevali tudi svobodni gospodarski interesi Avstrije z gospodarskimi interesi drugih narodov.

je oglasila Kladetova sestra s pripombo: „Alle Tschuschen kommen an die Reihe, heute der eine, morgen der andere“.

Zdravnik je še isti večer ugotovil telesne poškodbe in izstavil pričevali.

Tako torej izgleda z osebno varnostjo v naši deželi. Tako so torej Slovenci zaščiteni. Je li vse to že posledica trajno se ponavljajočih političnih ščuvanj. Temu političnemu hujskanju služijo konference, katerih se udeležujejo tudi zastopniki javnih oblasti, kakor je bilo to zadnjič v Miklavčevem, kjer se je posvetovanja na naše veliko začudenje udeležil tudi namestnik velikovskega glavarja, g. dr. Meierhofer.

Zahtevamo od varnostnih organov kar najstrožjega postopanja proti napadalcem in potrebne zaščite Slovencev.

Nova Libijska vlada

Glavni stan ZN je prejel od urada komisarja ZN v Libiji kablagram, da bo nova časna libijska vlada verjetno prevzela vladne posle še pred 15. septembrom. Poročilo navaja, da so se predstavniki Velike Britanije in Francije, upravnih sil bivše italijanske kolonije, sestali s predstavniki Tripolitanijske, Cirenajke in Fezzana in razpravljali o prenosu oblasti. Začasno bodo k vladnim stroškom prispevale Tripolitanijska 50%, Cirenajka 30% in Fezzan 10%.

Neodvisnost Trsta je zajamčena v mirovni pogodbi. Nikakor ni častno misliti na prelom svečano sklenjene in podpisane pogodbe. Takšno zadržanje zapadnih demokracij v škodo Slovencev in v prid pohlepemu italijanskemu nacionalizmu bi jim v vzhodni Evropi ne pridobivalo zaželenih simpatij! Svobodni Trst ima svojo gospodarsko upravičenost in je v političnem pogledu kompromis, ki ima vse predpogoje, da lahko postane zgled. Samo dobre volje je treba in odločne zavrnitve nakan, ki se pletejo proti sedanjemu statusu, katerega prednosti uvideva danes že tudi velika večina pristnih tržaških Italijanov.

Otroško perilo
nogavice
telovadne obleke
puloverji in šolske torbe

Grüner

Celovec - Klagenfurt, Burggass

KRATKE VESTI

Avstrijsko gospodarstvo je prejelo v letošnjem poletju iz tujkega prometa 318 milijonov šilingov.

V Transjordaniji so oklicali za kralja najstarejšega sina umorjenega kralja, princa Emir-ja Talal-a. Princ Talal, ki je bil do sedaj v nekem švicarskem zdravilišču, je že prispel v Amman, glavno mesto Jordanije, in je prisegel na ustavo.

Zadnjič smo poročali, da so znatno padle cene voln v Avstraliji, sedaj prihajajo podobne vesti iz Južne Amerike, kjer so padle cene voln v primeri z lauskim letom za 25 do 50 odstotkov.

Kakor poroča radio Mukden je pri zadnjih velikih poplavih v Mandžuriji izgubilo življenje okrog 2000 ljudi, okrog 3000 oseb pa pogrešajo.

V Addis Abebi, glavnem mestu Abesinije, so podpisali prijateljsko pogodbo med Abesinijo in Združenimi državami. Pogodba ureja tudi trgovske odnose med obema državama.

Pred sodiščem v Nišu so bili trije Bolgari obsojeni na zaporno kazen od 6 do 8 let, ker so baje vohunili proti Jugoslaviji. — V Sofiji pa je vojaško sodišče obsodilo 4 Bolgare na smrt, 9 na daljšo zaporno kazen, ker so bili v ameriški obveščevalni službi, kakor pravi obtožnica.

Na italijanski rivijeri v Genovskem zalivu je požar uničil v dolžini 5 do 6 km nasade pinij in oljk.

Blizu mesta Las Palmas na Kanarskih otokih je zdrknil osebni avtobus preko 60 metrov globokega nasipa. Pet oseb je bilo ubitih, okrog 40 pa težje ranjenih.

V Beogradu so obnovili za eno leto trgovsko pogodbo med Jugoslavijo in Italijo.

Vatikanski list „Ecclesia“ piše, da Vatikan ne more pristati na ponudbo jugoslovanske vlade, ki hoče izpustiti zagrebškega nadškofa Stepinca iz zaporov, ako bi ta takoj po izpustitvi odpotoval iz Jugoslavije.

Na Češkoslovaškem so izvedli znatne spremembe v vladi in v komunistični stranki. Glavni tajnik komunistične stranke, Rudolf Slansky, je bil imenovan za namestnika ministrskega predsednika, dosedanjí zastopnik, ministrskega predsednika in en minister pa sta bila razrešena svojih poslov.

Mladinski zbor

Po končani glavni skupščini svetovnega zbora mladine, ki se je vršila na Cornell-univerzi v Združenih državah, so bile zdaj volitve v izvršni svet te organizacije. V novem svetu bodo zastopniki iz Evrope, iz Bližnjega Vzhoda, Afrike, Azije in Združenih držav.

Skupščine so se udeležili zastopniki 63 držav, ki potujejo zdaj po Združenih državah. Mnogo jih bo ostalo v Ameriki do srede septembra.

† VALENTIN BRUGGER

V noči od ponedeljka na torek, dne 11. septembra je umrl na svojem domu v Mostah pri Brdu pri Šmohorju posestnik Valentin Brugger.

Pokojni je bil mož silne poštenosti in vpljudnosti ter izredno priden. Med vojno je bil skupaj s svojo družino izseljen v taborišče Frauenaurach na Bavarskem, od koder ga poznajo vsi izseljenci kot silno nadarjenega in tovariškega sotrpina.

O njegovi narodnosti bi bilo odveč govoriti, bil pa je pokojni močen steber slovenstva v Zgornji Zilji ob narodni meji.

Njegovi težko prizadeti družini izrekamo ob tej izgubi prav iskreno sožalje.

Politični teden

Konferenca v San Francisku, ki je veljala kot politični dogodek štev. 1 letošnjega leta, se je končala po programu. Tudi optimisti niso računali, da bo v dobrih treh dneh podpisana mirovna pogodba z Japonsko. In vendar se je zgodilo. 49 držav je podpisalo osnutek te mirovne pogodbe, katerega je bil izdelal pomočnik ameriškega zunanjega ministra, John Foster Dulles. Proti so glasovale Sovjetska zveza, Poljska in Češkoslovaška. Ves potek je bil približno sledeč:

Konferenco je začel in pozdravil predsednik Truman, ki je v svojem govoru dejal, da države, ki podpisujejo mirovno pogodbo z Japonsko, verujejo v mir, ki naj temelji na svobodi in mednarodni pravičnosti. Japonska naj ne bo več narod pod nadzorstvom tujcev. Medsebojno prijateljstvo in enaka odgovornost naj povežejo neodvisno Japonsko z drugimi narodi.

Poslovni red konference je predpisoval, da sme vsak zastopnik govoriti le 61 minut. Namen tega je bil, da bi se konferenca ne zavlekla v tedne ali celo mesece, kakor je to bilo pri pogajanjih za avstrijsko mirovno pogodbo. Tako so mogli trije zastopniki vzhodnega bloka govoriti le omejen čas. Gromiko je povedal pridržke sovjetske vlade k predlaganemu osnutku. V glavnem so bili njegovi argumenti poznani že iz sovjetskega časopisa. Zahteval je med drugim umik vseh okupacijskih čet z Japonske, prepoved, da bi se Japonska smela vojaško vezati s katero koli državo in omejitev njenega oboroževanja. Obenem je zahteval pritegnitev komunistične Kitajske na konferenco. Njegovi predlogi so bili z veliko večino odklonjeni.

Pozornost javnosti pa je vzbudilo dejstvo, da je Gromiko govoril tokrat zelo stvarno in se izognil običajnih očitkov o ameriškem imperializmu in ščuvanju na vojno. To pa sta si v dokajšnji meri privoščila zaštopnika Poljske in Češkoslovaške.

Pri podpisovanju pogodbe zastopniki vzhodnega bloka niso bili navzoči.

JAPONSKA — ZAVEZNIK AMERIKE IN SODELAVEC UNO

Sklenitev mirovne pogodbe z Japonsko je nedvomno velik dogodek v povojni diplomaciji. V nekaj stavkih hočemo čitateljem oživiti spomin na vojne in politične dogodke, ki so privedli do današnjega stanja. Dne 2. septembra 1945 so Japonci podpisali na največji ameriški bojni ladji „Missouri“ svojo brezpogojno kapitulacijo. Japonska je bila vojaško, gospodarsko in narodnostno na tleh. Prišla je ameriška okupacija. Po neizogibnih procesih proti vojnim zločincem, je po zaslugi spretnih okupacijske politike uspelo polagoma urediti javno življenje. Ideja politične in družabne demokracije, ki so jo s predvidnimi reformami uveljavljali, je dobivala vedno več pristašev tako med politiki kot med narodom. V tej prevzgoji je imel seveda Mac Arthur največ zaslug.

Sredi leta 1947 so Amerikanci predlagali konferenco za sklenitev mirovne pogodbe z Japonsko. Sovjetski protipredlogi pa so bili takšni, da Amerika ni več silila na tako konferenco. Verjetno so jo izučile skušnje na konferencah za Avstrijo in Nemčijo. Medtem je prišlo do pogodb glede Koreje, od koder so Amerikanci umaknili svoje čete. Nato je sledil vpad Severne Koreje v Južno Korejo in znana vojna, ki še vedno traja. Zinaga Mao Tse Tung je ameriške pozicije na Daljnem vzhodu še poslabšala in nujno je bil potreben nov zaveznik in to je mogel biti naravno le Japonska. Zdaj so Amerikanci privedli Japonsko v svoj tabor in že nekaj ur po podpisu mirovne pogodbe so podpisali tudi že vojaško-obrambno pogodbo, ki daje Ameriki pravico, imeti v deželi vojaška oporišča in svoje oborožene sile. To pogodbo utemeljujejo s korejskim zgledom, kjer se je pokazalo, da je neoborožena in nezaščitena država kaj vabljiv plen za komunistično sosedo.

Zapadno časopisje meni, da je podpis mirovne pogodbe z Japonsko morda odločilni korak k ohranitvi svetovnega miru.

NA KOREJI BORBE...

Po neuspehih pogajanjih v Kaesongu je general Ridgway predlagal nasprotnikom nov kraj za konference. Na njegov predlog še niso odgovorili. Medtem pa so na obeh straneh nagomladili ogromno število vojaštva in vojnega materiala. Prihodnji tedni bodo pokazali, kako bo vplival rezultat

konference v San Francisku na dogodke okrog Koreje. Japonska utegne po vsem videzu postati, kakor v Evropi Španija, ena sama velika letalonosilka v vojaškem obrambnem sistemu na Daljnem vzhodu.

MOSADEQ GRE V SKRAJNOST

Ta mož ni tako pomirljiv kot je dokaj časa bila podoba. Prejšnji teden je sestavil ultimatum Angležem, toda ga ni mogel odpustiti. Senat ga je odobril, parlament pa odklonil na ta način, da poslancev sploh ni bilo v skupščino. Potem je Mossadeq spet sklical parlament in hotel postaviti vprašanje zaupnice. Tega pa ni mogel, ker je uvidel, da ne bo mogel doseči potrebne večine. Težko je v nekaj besedah opisati vzrok opozicije proti njemu. Na vsak način ta opozicija ni prijaznejša Angliji od Mossadeqa samega, pa je izredno nezadovoljna z njegovo neuspelo politiko. Perzija ima od vse srdite borbe okrog svojih petrolejskih polj samo težko izgubo. V prihodnjih dneh se bo videlo, kdo bo zmagal, ali Mossadeq ali parlament.

Po podpisu mirovne pogodbe

VARNOSTNA POGODBA USA — JAPONSKA

Neposredno po podpisu mirovne pogodbe z Japonsko v San Francisku, dne 8. septembra je bila podpisana med Združenimi državami Severne Amerike in Japonsko varnostna pogodba. Po določilih te pogodbe imajo Združene države pravico, da ostanejo njih kopenske, zračne in pomorske vojske še v naprej na Japonskem. Razen tega smejo Združene države zgraditi na Japonskem vojna oporišča.

Končno določa pogodba, da ne sme Japonska tako dolgo, dokler so ameriške čete na Japonskem, dovoliti nobeni drugi državi vojnih oporišč na Japonskem.

AMERIŠKA OPORIŠČA V ANGLIJI

Med Združenimi državami in Veliko Britanijo je bil sklenjen dogovor, po katerem dovoljuje Velika Britanija, da smejo Združene države zgraditi na Angleškem še nadaljna oporišča za svoje letalstvo. K stroškom bo prispevala tudi Velika Britanija.

KONFERENCA V WASHINGTONU

Ko je bila podpisana v soboto mirovna pogodba z Japonsko, so odpotovali v nedeljo zunanji ministri Združenih držav, Velike Britanije in Francije z letalom iz San Franciska v Washington, kjer se je pričela v ponedeljek konferenca treh zunanjih ministrov. Na tej konferenci hočejo obravnavati 16 vprašanj, med katerimi je najvažnejše nemško vprašanje. Združene države bi gotovo želele tudi z Nemčijo skleniti mirovno pogodbo na podoben način, kakor je bilo to z Japonsko.

Pri posvetovanjih v Washingtonu je ameriški zunanji minister takoj v začetku zahteval, naj bi govorili tudi o Koreji in o tem, naj bi tudi še druge države poslale nove čete na korejsko bojišče, kjer se zdaj pod zastavo Združenih narodov borijo v glavnem le vojaki Združenih držav ameriških.

Volitve v Trstu odložene

Za tržaško svobodno ozemlje pod anglo-ameriškim nadzorstvom so bile določene za dan 7. in 14. oktobra letos volitve v občinske odbore. Italijanske stranke so že nekaj časa zahtevale, naj bi vrhovni poveljnik anglo-ameriškega tržaškega področja, general Winterton, odložil te volitve. Zahteva je šla za tem, naj bi bile volitve odgojene kar za štiri leta, najmanj pa za dve leti.

Raketni izstrelki

Na srednjem odseku korejskega bojišča Združenih narodov so preteklo nedeljo padli raketni izstrelki neznanega izvora. Domnevajo, da izstrelki niso bili namenjeni, da zadenejo zavezniško bojišče in so bili izstreljeni le v poskusne namene. Pri preiskavi izstrelkov so mogli ugotoviti, da so izstrelki sovjetskega izvora.

Medtem pa se nadaljujejo boji na korej-

NA KONFERENCI ZUNANJH MINI-STROV V WASHINGTONU REŠUJEJO EVROPSKA VPRAŠANJA

Tukaj bodo obravnavali predlog ameriškega visokega komisarja v Zapadni Nemčiji o nadomestitvi zasedbenega statuta z dvostransko pogodbo. Po tej pogodbi bi Nemčija dobila samostojnost in bi se obvezala prispevati k obrambi Zapadne Evrope. To seveda še ne bi bila nobena splošna mirovna pogodba, ker tozadevno še ni mogoče preko medzavezniške pogodbe o zasedbi celotnega ozemlja Nemčije.

Seveda bodo govorili še marsikaj drugega. Pri tem je za nas najvažnejše vprašanje Svobodnega tržaškega ozemlja. Beograd in Rim sta sicer izjavila pripravljenost na direktne pogovore, vendar je komaj verjetno, da bi se sama utegnili pogoditi, ker stanjuni stališče le preveč narazen. Ureditev tega vprašanja pa je v interesu splošnega miru in bodo tudi Italijani morali pristati na rešitev, ki bo sprejemljiva za obe stranki.

PRIPRAVE NA BALKANU

Ko so podpisovali mir v San Francisku, so proslavljali v Sofiji sedmo obletnico „osvoboditve Bolgarske izpod fašističnega jarma“. Ministrski predsednik Červenkov je pri tem proslavljal predvsem velike zasluge Sovjetske zveze, nakar je bil poslan brzojavni pozdrav Stalinu, „velikemu prijatelju bolgarskega naroda“.

Po veliki vojaški paradi je govoril tudi sovjetski maršal Sokolovski, ki je pozdravljal prijateljstvo med Bolgarijo in Sovjetsko zvezo, nato pa je ostro napadel „imperialistično politiko“ zapadnih sil ter je končno dejal:

„Na Balkanu so našli ameriški imperialisti svojega zaupnika in pomočnika, ki zastruplja sedaj politično ozračje na Balkanu in ogroža svoje miroljubne sosesde. Ni pa nobenega dvoma, da bo narod sam v kratkem odstranil to protinarodno skupino.“

Gotovo ni brez pomena, da je ravno te dni priplula v splitsko pristanišče v Dalmaciji britanska križarka „Liverpool“. Vojni ladji poveljuje vrhovni poveljnik britanske mornarice v Sredozemlju. Ko je priplula ladja v Split, jo je pozdravil jugoslovanski ministrski predsednik, maršal Tito. Navzoč pa je bil pri sprejemu tudi britanski trgovinski minister, Sir Hartley Shawcross, ki se mudi že nekaj dni v Jugoslaviji.

JUGOSLAVIJA IN ITALIJA

Pri obrambi Sredozemskega prostora je gotovo velikega pomena tudi razmerje med Jugoslavijo in Italijo. Zato želijo Združene države, naj bi ti dve državi sami medsebojno uredili tržaško vprašanje. Značilen je pri tem govor, ki ga je imel te dni maršal Tito in v katerem je dejal: „Italija naj pozabi na preteklost in sporazumno skupaj z Jugoslavijo reši vprašanje Trsta. Mi nudiemo roko v spravo, da pride čimprej do skupnega življenja med obema narodoma. Vendar pa moram opozoriti na to, naj nikdo ne poizkuša osvojiti jugoslovanskega ozemlja, kakor zadnje čase zahtevajo nekateri italijanski časopisi.“

† Lois Adamič

Iz Amerike je prispela vest, da je tamkaj umrl dne 4. septembra znani ameriški pisatelj slovenskega rodu, L o u i s A d a m i č. Našli so ga s prestreljeno glavo v gorečem stanovanju na njegovem posestvu, blizu New Yorka. Kdo je povzročitelj smrti, še ni pojasnjeno.

Adamič je bil rojen leta 1899 pri Grosupljem na Dolenjskem ter je še kot dijak s trinajstimi leti odšel v Združene države. Tam je kmalu začel prevajati dela slovenskih in hrvatskih ter srbskih pisateljev, ki jih je objavljala revija „Living Age“. Po letu 1928 je pričel objavljati samostojna dela, v enem od teh („Smeh v džungli“) opisuje svoje življenje.

Iz Amerike je prišel Adamič dvakrat na obisk v staro domovino, kjer so ga obakrat slovesno sprejeli. Po svojem svetovnem nazornem prepričanju se je Adamič močno oddaljeval od katoliškega svetovnega nazora.

Volitve na Grškem

Preteklo nedeljo so bile volitve v grško poslansko zbornico. Dokončni rezultati še niso znani, vendar pa je iz že znanih rezultatov razvidno, da je dosedanja vladna večina izgubila svoj položaj.

Največje število glasov je dobila nova stranka, ki je nastopila pri volitvah, to je stranka maršala Papagosa. Ta je bil preje vrhovni poveljnik grške armade, pa je zaradi spora s kraljem nedavno odstopil. Njegova stranka je dobila pri volitvah v nedeljo skoraj eno četrtino vseh oddanih glasov. Druga najmočnejša skupina je stranka generala Plastirasa, tretja po številu oddanih glasov pa je liberalna stranka, ki jo vodi Venizelos. Doselej je bila v poslanski zbornici najmočnejša ljudska stranka pod vodstvom Tsaldarisa. Ta stranka pa je zaradi nastopa generala Papagosa zelo veliko izgubila in je po jakosti sedaj na četrtem mestu. Socialisti so dobili razmeroma malo glasov, malo več pa demokratska enotna stranka, ki združuje v sebi tudi komuniste. Sama komunistična stranka pa v Grčiji ni dovoljena.

RUSKA PRAVOSLAVNA CERKEV

Patriarh ruske pravoslavne cerkve v Moskvi, Aleksej, je izdal na vse duhovnike in vse vernike ruske pravoslavne cerkve poziv, naj podpisujejo v čim večjem številu mirovno poslanico.

POMOČ JUGOSLAVIJI

Ameriški dnevnik „Christian Science Monitor“ je objavil uvodnik, v katerem navaja razloge za pomoč Jugoslaviji.

„Koliko pomoči“ — piše list — „naj dajo Združene države Titovi vladi v Jugoslaviji?“ To vprašanje je postalo še bolj nujno v zvezi z obiskom Trumanovega zastopnika Harrimana pri predsedniku jugoslovanske vlade.

Nobenega dvoma ni, da je Titova vladavina vsaj v dveh pogledih zelo daleč od ameriškega ideala: je namreč po svojem bistvu diktatura in se naslanja na marksistični socializem. Toda sodeč po grozečih bliskih, ki so zadnje tedne prihajali iz ust Kremljevcev Molotova in Vorošilova, je po drugi strani jasno, da Titova vladavina bode sovjetski komunizem kakor trn v peti.

V takih okoliščinah je seveda vsakršna pomoč Jugoslaviji preračunano tveganje. Sovjeti lahko državo napadajo in jo pregazijo. Možno je tudi, da bi Tito in Stalin nenadoma spet postala prijatelja. Toda nepopustljivost, s katero so preganjali Trockega, kaže, da je sprava kaj malo verjetna. Po drugi strani pa bi tudi Združene države veliko tvegale, če bi Jugoslaviji to pomoč odklonile.

Vsekakor drži, da hoče Moskva spraviti Tita z oblasti, ker daje vzpodbudo za nacionalistične težnje med sovjetskimi podložnicami. Tito se je odločil, da bo svojo državo odkrito popeljal v zahodni tabor. Izjavil je celo, da bi njegova vojska sodelovala pri obrambi vsake druge države pred napadom, ki bi tudi Jugoslaviji grozil z obkolitvijo. Ameriška, angleška in francoska gospodarska pomoč je torej Jugoslaviji potrebna. Obisk Averella Harrimana daje slutiti, da ji je potrebna tudi vojaška pomoč.

Iz Jugoslavije še vedno prihajajo poročila, da se kmetje upirajo Titovemu načrtu za kolektivizacijo zemlje. Morda bi Tito lahko ojačil svojo državo tudi tako, da bi zmanjšal pritisk na svoje rojake ter jim vrnil zemljo, katero bi morali v primeru potrebe braniti.

V času „Miklove Zale“

NARODNI PRAZNIK V ŠT. JAKOBU

Popoldne Male Gospojnice je bil Št. Jakob pod Golico v čaru „Miklove Zale“. Kot ob redkih verskih slovesih so se zgrinjale množice od blizu in daleč peš in na kolesih, z vlakom in avtobusi z Zilje, od naših jezer, z gorá, iz Celovca in širne Podjune. Vse je hitelo na praznični, zgodovinski prostor, kjer se je pred petsto leti odigravala življenjska igra Zale in Mirka, Serajnika in drugih rožanskih kmetov. Mrak je že legel na zemljo, srebrni mesec je potoval pod nebom in zvil Svatne, Gradišče v ozadju in gore v ospredju v tajinstveno temino, kot bi še ta nebesni inženjator hotel pričarati v vso naravo privid davnih časov naših prednikov. Tik pred gledalci, spretno razvrščenimi na položni terasi, pa se je dvigala v nebo silhueta častitljive cerkvice sv. Uršule in njenega vitkega stolpa kot okamenela davna molitev težko preiskusnega ljudstva.

Na veličastnem naravnem odru

V ospredju te divne naravne scenerije so se ob cerkvi dvigali domovi v naravni veličasti, Serajnikov in Tresoglavov, na levi, turški šotori na desni, sredi položnega griča nekdanje gradišče in vrh vzpetine za gledalci skalovje nekdanjega tabora. Zaku-lisje pa so tvorile v temo zavite Svatne, večerni nemir noči in utripajoče ozvezdje na nebu. Bolj in bolj se je čutilo spricho takega odra, kako šibka je tehnika s svojimi modernimi izumi reflektorjev in zvočnikov in kako spretna mora biti roka, posegajoča in snujoča spricho tako ogromnega materiala žive in nežive narave. Pettis-čera množica je silni poizkus naravne scenerije razumela in vedela hvalo neumornim, pridnim rokam delavcev, ki so izvedli ogromne predpriprave.

Igralska družina

Neizmerno veselje ob domači ljudski „Miklovi Zali“ jo odlikuje že v drugi in tretji rod. Pred gledalci vstajajo živi, naravni tipi rožanskih očancev in mamic, deklet in fantov, kakršne srečujejo stoletja na teh zgodovinskih tleh ob velikih in malih prizorih življenja iz roda v rod. Naravni umetnostni sklad ljudstva, vreden velikega umetnika, ki bi do potankosti sledil ne-skaljenim utripom mladih, za lepo in do-bro vnetih src! Vsej igralski družini brez izjeme pritiče iskrena pohvala za to mlado-silno navdušenje in za veliko požrtvovalnost ob njenem nastopu.

„Miklova Zala“ v dejanjih

Prisluhnili smo, ko se je pojavil na gra-dišču sivolas, a korenjaški stari Serajnik in je s svojo preudarjeno, modro besedo obli-koval uvod v nekdanjo rožansko vzajem-nost in jo koval še preko svojega groba. Korenina, grča, mož vere in značaja, kot jih naše življenje kuje žal le še v redkih primerih! Ob njem Mirko, v moža rastoči mladenič, ognjevit in hraber pa srčno do-ber. Kmetje, dobrodušni, preudarni, zvit,

a vsi brez izjeme prevzeti rožanske plem-enitosti in iskrenega poštenja. Njim v na-sprotje pa lokavi, pohlepni, oblastiljeljni Tresoglav. Iz zaprisege kmetov vodi nitka v obnovo zvestobe Mirka in Zale. Ja, Zala! Čistoča in lepota, značajnost in junaštvo rožanskega dekleta, ki še danes ustvarjajo med nami čudeže! Kot njena senca ji sledi strastna in zvita Almira s srcem, vročim kot peklo, in lokavostjo, kot jo zmore samo ne-brzdana ženska nprav. Z očetovo pomočjo in lastno zvitostjo bi se ji domala posrečila ob umu in izdaji njena zlobna nakana, da bi si osvojila Mirka. Še v taboru krvoloč-nih, plenaželnih Turkov vlada neko spo-šтовanje do hrabrega rožanskega rodu in zaničevanje izdaje in izdajice. Po Almirini ukani ujeta Zala išče utehe hrepenenja po domovini v pesmi in molitvi in iz slednje se, kot je tako pogosto v življenju, rodi ču-dež srečanja s stricem Markom in haremu in njun posrečeni beg iz suženjstva. „Stoj-te, svatje! Ženin, ali veš, da je tvoja prva žena mrtva?“, rezko in odločno zvenijo Za-line besede, ko ustavita poročni spreved v cerkev. Kot bi trenil, izginejo sence v Mir-kovih očeh in prevzet nenadne sreče obja-me Mirko svojo zvesto Zalo. Davorinova „privezana pamet“ slavi zmagovalje tova-riške zvestobe in ob njej se zgrudi strto in uničeno židovsko dekle. Pravica in pošte-nje sta zmagali nad izdajo in pretkanostjo. Pa saj piše to povest življenje, resnično, nepotvorjeno življenje.

Ocena igralcev

Lepo in vzvišeno je bilo, kar je bilo na-ravno občutenega in doživetelega. Serajnik, Davorin, Marko, Mirko, Zala, Almira — Iskender, Julijan, hodža, so markantni stebri, ob katerih se razvijajo dejanja, in le malo bi jim bilo dodati. Vmes hvaležne in z ljubeznijo podane manjše vloge žená, kmetov in fantov, turških častnikov in vo-jakov, ki so vezale prizore v dejanju in ustvarjale videz resničnega življenja, ki te-če celotno kot mogočna reka. Tako gre na-ša pohvala vsej igralski družini brez izjeme, zaslužila je iskreno priznanje številnega ljudstva, odtehtala je male tehnične nedo-statke, ki so spremljali prvo prireditev.

Še zahvala in bodrilo

„Odslej se bo igrala „Miklova Zala“ vsa-ko leto“, je dejal ob koncu Martinjak Ši-mej, ki je tokrat nosil najtežje breme odgo-vornosti. Je to velika, zelo velika obveznost, ki jo sprejema Št. Jakob! Mojstril jo bo ob globoki požrtvovalnosti in brezhibni nese-bičnosti svoje mladine, ki bo zajemala svo-je sveto navdušenje iz iskrenega spoštova-nja svojih davnih prednikov in se ne bo dala premotiti po vsakodnevnih malenko-stih, osebnem ljubosumju in priličnih ne-večnosti in nedostatkih. Zvesta Zala, in junaški Mirko naj sta ji bodrilo in vodilo! Tako bo Št. Jakob po svoji mladini spet izpolnil svoje veliko kulturno poslanstvo, ki ga ima po svojih prednikih za ves naš rod. V to ji kličemo: Bog in sreča junaška!

Po naši Koroški

V št. 35. „Našega tednika“ smo pod gor-njim naslovom prinesli opis potovanja ita-lijanskega profesorja dr. ing. Giuseppe-ja Priorelli-jo po južnem Koroškem.

V zvezi s tem člankom smo prejeli sledeči dopis in ga radi objavljamo s prošnjo, naj bi vedno vsi bralci z pozornostjo brali vse članke v „Našem tedniku“ ter nam vedno sporočili morebitne pomanjkljivosti ter napake. Pri oblici dela se more namreč večkrat dogoditi, da uredništvo kake napa-ke pregleda in na take napake naj nato opozarjajo bralci sami.

Takole piše naš dopisnik:

„Veseli nas, da je laški visokošolski pro-fesor z odprtimi očmi hodil po naši zemlji in pil nje prelesti. Gotovo bo doma z vese-ljem in ponosom kazal „plen“ svojega „Leica“-fotoaparata. In bo razlagal: „To je Vrbsko jezero, to Klopinsko, to so romanti-čne Korte, bodoče letovišče za Obirjem itd.“ In ko se spet kedaj vrne v te lepe naše kraje, tedaj bo njegova hčerka s svojim zvonkim glasom že v pristni slovenščini ogovarjala naše ljudi ter se od njih učila, česar ji noben slovar in noben pravopis ne pove.“

In tedaj bo morebiti tudi začudena ugo-tovila, da „Turnskega jezera“ na Koroškem ni! Po nemško tej mlaki sicer pravijo „Tur-nersee“, i. s. še komaj dobro desetletje, slo-venski domačini pa ga še zmeraj imenuje-mo s starodavnim imenom „Zablatniško jezero“. Čudimo se, da spremljevalec laške-ga gospoda profesorja tega ni vedel. Svetu-jemo mu, naj prihodnjič pogleda v kak (najbolje živ) leksikon slovenskih krajev-nih in pokrajinskih in jezerskih imen, pre-den se skuša z novimi, tveganimi, nepravil-nimi besednimi tvorbami.

Najlepše pozdravlja: bralec „Našega tednika“ ob Zablatniškem jezeru.“

Ko priobčujemo gornji dopis in odgo-vor na naš članek, prosimo vse bralce „Na-šega tednika“, naj bi nam sporočali, ako je mogoče kdaj nepravilno omenjeno kako krajevno ime. Tako najdemo na primer skoraj v vseh krajevnih imenikih ime „Ko-stanje“, ko naj bi se pravilno glasilo „Go-zdanje“. Nadalje imeniki večkrat navajajo ime „Ledence“, ko pa prebivalci sami ime-nujejo ta kraj „Ledince“. Takih imen pa je gotovo še več.

Starši — dekleta!

Zopet se bližamo jesenskim mesecem in gotovo že delate eni kakor drugi na-črte za zimske mesece.

Dobri gospodinje je treba našim do-movom in dobrih mater našim družin-am.

Starši, vaša dolžnost je, da poskrbite svojim hčeram dobro strokovno izo-brazbo!

Dekleta, vaša dolžnost je, da se pripra-vite za svojo bodočnost!

Gospodinjki šoli šolskih sester v Št. Rupertu pri Velikovcu in Št. Jakobu v Rožu že desetletja vršita to veliko izobra-

ževalno nalogo slovenskih gospodinj.

Starši so vsa leta z velikim zaupanjem pošiljali dekleta v imenovani šoli.

Gospodinja in kmetica upravlja naj-večji del narodnega premoženja in ravno od nje zavisi gospodarsko blagostanje družine in naroda. Za to veliko nalogo je potrebna strokovna priprava.

Tudi letos bodo od 1. novembra na-prej na obeh gospodinjiskih šolah pollet-ni kmetijsko-gospodinjiski tečaji.

Prijavite, starši, pravočasno dekleta v gospodinjisko šolo!

ZBORNIK „TABOR“

V Trstu je izšel v založbi „Tabor“ (tiska-la tiskarna Carinthia v Celovcu) te dni Zbornik „Tabor“.

Knjiga, ki obsega 128 strani, ima obliko Mohorjevega koledarja, je opremljena z umetniškimi slikami in fotografijami in ima dva dela.

V I. obsežnem delu so tile članki, oziro-ma razprave: Nova pota, Slovenski položaj 1951, Vloga krščanstva v slovenski zgodovi-ni, Današnje poslanstvo slovenskega razum-nika, Socializem na razpotju, Tržaško vprašanje in svetovna javnost, Misli in proble-mi ob Kocbekovi „Tovarišiji“, Družba sv. Mohorja, Ob slovenskem pravopisu, Liri-ka v poveljni Sloveniji, Slovensko leposlov-je ob zatonu stare dobe, Slovenske šolske knjige v Trstu, Naše kulturno življenje na robu Slovenije (Zahodna meja, Severna meja).

II. delu so pesmi, slike ter pripovedni

spisi: Botrkovo slovo, Pot za Dravo, Le-genda o teranu, Sava in zemlja ob njej.

Cena Zborniku je 20 šilingov in ga je mogoče naročiti tudi pri uredništvu „Naše-ga tednika“ v Celovcu.

ZDAVKO OCVIRK:

Vedno kadar sem sam

Vedno kadar sem sam
se odpre v meni tisoč poti
in hrepenenje mi sprosti dušo.

Takrat se zdim samemu sebi
kakor tujec in romar
na teh brezčasnih cestah.

Sam sem in vendar ne zapuščen.
toliko lepega je skritega v meni.

R. L.:

Ob 400-letnici prve slovenske knjige

(II. nadaljevanje in konec)

Kot prvo je treba omeniti, da pričnjata obe tisto obsežno vrsto knjig in izdaj naših protestantov, s katerimi so se ti verski reformatorji trajno zapisali v zgodovino našega pismenstva in slovstva. Dve deli kro-nata njuno literarno tvornost: Sveto pismo ali Biblija in Pesmarica. Trubar-Dalmati-nova Biblija je bila za naš narod tolikega pomena, da je potem tudi prvi katoliški prevod izpod peresa jezuita Jurija Japlja tel-eljil na protestantskem in je daljnja podlaga najnovejšim prevodom Sv. pisma pri nas. Pesmarica, kolektivno delo naših protestantov, je pa nele zajela starejše, srednjeveške verske pesmi, temveč prinesla mnogo novih in od teh so nekatere dolgo živele.

Drugi pomen teh dveh knjižic je peda-goški. Trubar je z njima hotel ljudi učiti, to sta bili dve tiskani šolski knjigi ali uč-benika. To pedagoško nalogo so izvrševali tudi drugi naši protestantje, med katerimi je bil posebno odličen šolnik Bohorič.

Medtem ko je bila prva knjižica verski uč-benik, je bila druga učbenik slovenskega jezika. Po Trubarjevih sledih sta potem hodila Sebastijan Krelj in Adam Bohorič, prvi s svojim Abecednikom, drugi pa s prvo slovnico slovenskega jezika, pod na-slovom Arcticae horulae, Zimske urice.

Kakšen jezik vlada v teh knjižicah? Če iz-pustimo iz oči dejstvo, da ima Trubar mno-go iz nemščine izposojenih izrazov, tako-zvanih germanizmov, na primer leben za življenje, štuki za kosi itd., tedaj moramo reči, da je že tu, seveda pa še bolj kesneje z Biblijo, vzel za podlago knjižne slovenšči-ne govorico svojega domačega kraja, Rašči-ce pri Velikih Laščah, to je eno izmed za-padnodolenjskih narečij. Ker je to eno iz-med najlepših in najčistejših slovenskih na-rečij, si pomen tega dejstva lahko pred-stavljamo in v tem tiči res velika važnost teh drobnih knjižic.

Nadaljni pomen — in ta je pač največji — je v tem, da je s Trubarjevim knjižnim delovanjem slovenščina sama postala knjiž-ni jezik, da je tedaj postala objekt visokega jezikovnega in knjižnega ustvarjanja. Iz stoletij pred Trubarjem poznamo celo vr-sto spomenikov, pisanih v slovenskem jezi-ku, toda to so drobci: molitveni obrazci, prisege, imena ljudi, mesecev, kratke pes-mice in podobno. Pisani so v raznih dialek-

ti. Med njimi ni nobene zveze. Prišli niso med ljudstvo in torej niso vplivali na no-ben mlajši jezikovni razvoj. In kar je glav-no: vse je le rokapis. Trubarjevi knjižici sta tiskani, razširjeni med ljudstvom, ki ju je bralo, bral pa jih je ne samo protestant-ski pisatelj, temveč sto in sto let za njimi tudi katoliški književnik, studiral njih je-zik — in skušal tako ali pa tudi bolje pisati. Trubarjeve knjige so torej dale našemu slovenskemu jeziku tisto, brez česar noben visok jezik ne more obstojati — podlago za tradicijo in tradicija, ki so jo porodile, je bila nadvse bogata. Brez teh drobnih knjižic, napisanih v dolnjščini, ali kakor tudi Trubar pravi v kranjski šprahi, polni germanizmov, kar za one čase ni nič čudne-ga, ne bi bilo ne dela naših protestantov, ne katoliškega protireformacijskega knjiž-nega delovanja. Toda še več: tudi ne bi bilo del naših pisateljev in njihovoga iz-branega, čistega jezika, ki se je izoblikoval samo v 400 letnem neprestanem brušenju in izpopolnjevanju.

Omeniti moramo še Trubarjev črkopis. Z malimi izjemami je Adam Bohorič, naj-mlajši protestantski pisec, obdržal Trubar-jev črkopis in tega smo se Slovenci poslu-ževali do prve polovice 19. stoletja, ko je zmaga-la gajica, naša današnja pisava. Že ta zunanost sama nam pove, kako velik po-

men je pripadal temu protestantovskemu slovstvu. Pa čas je, da sklenemo svoja raz-motričanja!

Protestantizem kot versko gibanje je med našim narodom kmalu zatonil, ker ni bil nikako ljudsko gibanje. Mnogo so za-krivili pri tem njegovem neuspehu tudi njegovi predstavniki s svojimi metodami. Njegova literarna zapuščina pa je popolno-ma prešla v last naše kulture in si je od tod ni več mogoče odmisliiti. Tukaj pa lah-ko ugotovimo še nekaj. Slovenski narod je majhen narod. Kot tak je nehoti tesno po-vezan z usodo ozemlja, na katerem je in ki mu jo često krojijo sosedje, povezan pa tu-di s tokovi velikega sveta. Potem ko je v dobi protestantizma zašel deloma pod vpli-vom plemstva v kulturni krog nemškega severa, se je v protireformaciji na sloven-skem hkrati z versko reformo uveljavil tudi južni, romanski element. Trubar nam je s svojim delom pokazal pot, ki jo je ho-diti malim narodom v takem primeru: Hvaležno se učiti pri velikih kulturnega napredka, slediti zvesto razvoju in vplivu plodnih idej, naj se pojavljajo tu ali tam, toda misliti na lastni narod in njegovo sa-mobitnost ter storiti vse, da bo postal vre-den člen v družini velikih. Prvi dve sloven-ski knjigi nam govorita tudi o tem in se jih moramo tudi zato spominjati.

Koroška v sliki in besedi štajerskega slovenskega pisatelja

Iz Trsta je prispel na Koroško na počitnice prof. dr. Metod Turnšek, znani slovenski kulturni delavec. Oglasil se je tudi v Celovcu, kjer si je ogledal novo Mohorjevo tiskarno. O njej se je izrazil zelo pohvalno in izrekel željo, naj bi v novem stoletnem obdobju Mohorjeva družba za slovenski narod dosegla to, do česar ima slovenski narod vso pravico. Le visoka kulturna raven more številčno šibkejšemu narodu ohranjati njegove pozicije in mu pred tuji pridobivati priznanje in ugled.

Prof. dr. Turnšek je obiskal tudi naše uredništvo. Izmenjali smo si misli glede stanja slovenskega življa v zamejstvu. Kot slovenski narodopisec, ki je izdal že štiri knjige slovenskih običajev z naslovom „Pod vernim krovom“ in zdaj pripravlja peto z naslovom „Po robovih domovine“, pozna prof. dr. Turnšek slovenske obrobne pokrajine in socialnopolitične prilike v njih do potankosti. Zanimalo nas je, kdaj in kako je spoznal Koroško ter ji v svojem literarnem delu posvetil toliko pozornosti in ljubezni, kaj sodi o naši bodočnosti. Podal nam je naslednji odgovor:

„Vaš koroški raj sem prvič uzrl leta 1927 po petem gimnazijskem razredu. Bil sem na počitnicah pri vašem narodnem voditelju, politiku, g. župniku Vinku Poljancu, s katerim sem ožji štajerski rojak. Vaše bele planine, zeleni holmi, sinja jezerca ob gmajnicah in gozdičih, vaša mična vaška sveta znamenja in prijazno ljudstvo me je vsega osvojilo. Zdi se mi, da sem že takrat doživel dušo vaše dežele in tudi vašo in skupno slovensko tragiko. To mi poslej ni več šlo iz radostnega in hkrati bolečega spomina.

Še sem zahajal k vam, od vseh strani, celo z letalom sem se pripeljal — preko Karavank. Največ sem se vselej držal v romantičnem Škocijanu ob Klopinskem jezeru, kjer sta živela velezaslužna narodna borca in mučenca, g. zlatomašnik Matej Razun in g. Vinko Poljanec. Iz njih ust sem slišal in zvedel za trnjevo pot, ki jo hodite koroški Slovenci že dolga desetletja. Bil sem tudi ob smrtni postelji g. Poljanca, prvega mučenca hitlerjevskega divjaštva. Odgrnil mi je zaveso v zle nakane, ki so jo imeli vaši sovražniki in jih bržčas še imajo, le da jim zaenkrat še ne kaže preveč očito jih kazati in izvajati. Živo mi je pred očmi oni prizor, ko je vaš veliki voditelj z bolniške postelje dvignil tresočo se roko, pokazal na sliko Srca Jezusovega pred sabo in dejal pre-roško: „Slovenci, Bog je nad nami! Ne bojte se!“ Zato je tudi moja sodba o vaši bodočnosti optimistična! Če bo vaše ljudstvo ostalo trdno povezano z Bogom, s Kristusom in Marijo in sv. Cerkvijo, vam niti

sedanji in niti bodoči hrumeči viharji ne bodo odnesli drugega kot nekoristne pleve, zdrava semena pa bodo ostala, ostala za svetli čas, ki zori za mučeniški slovenski narod ...”

Med razgovorom se je g. profesor spomnil tudi nekaterih pomembnih dogodkov in doživetij po Koroškem. Omenil je, kako se je leta 1937 udeležil večdnčnega slovenskega liturgičnega tečaja v Tinjah, ki mu je bil duša g. kanonik dr. Rudolf Blüml in z njim še mnogo drugih predavateljev. Prav ta liturgični tečaj, na katerem je g. profesor dr. Turnšek kot urednik liturgičnega glasila „Božji vrelci“ tudi sam predaval, ga je v znatni meri pobudil, da se je lotil prevajanja rimskega misla, ki je končno l. 1944 v celoti (tudi s propriji vseh slovenskih škofij) izšel. Zdaj pa je prof. Turnšek iz velike izdaje priredil nedeljskoprazniški misal. Te dni ga bo Mohorjeva tiskarna začela staviti.

„In Vaše literarno delo, v zvezi s Koroško?“ smo zastavili vprašanje g. profesorju.

Oči so se mu zasvetile, ustnice rahlo sprostile. Dotaknili smo se zadeve, s katero je intimno povezan kot umetnik.

„Od skrbnega obiska Gospe Svete, vojvodskega prestola in Krnskega gradu leta 1937, ko sem sam prav zbrano stopal po svetih zgodovinskih tleh in v duši doživljal našo slavno preteklost, mi je zorel načrt, da bi v spomin na naše pokristjanjenje, za 1200 letni jubilej, napisal zgodovinsko igro, kakor sem jo za stiško 800-letnico. Delj časa sem z njo odlašal, slednjič pa je le napočil čas, da sem se je mogel lotiti. Izšla je kot „Država med gorami“ v petih dejanjih leta 1948 v Trstu. Leta 1950 jo je prav uspešno izvedel slovenski tržaški radio. Organizatorji Slovenskega odra v Trstu se že delj časa pečajo z mislijo, da bi jo uprizorili na prostem. Morda ta čas ni več tako daleč. Res bo režija zaradi zgodovinskega obeležja in množice oseb težavnejša, vendar se mi zdi, da se bodo težave dale premagati in da bo igra ob skrbnem vživetju igralcev krepko učinkovala. Primerno bi seveda bilo, da bi igra doživela krstno predstavo kje na Koroškem, kjer sem zajel tudi snov.“ V zvezi s svojo dramo je g. profesor pripomnil, da je za nje knjižno opremo po svoje prispeval tudi akademski kipar prof. France Gorše, ki je v starinskem slogu ustvaril sedem reliefov iz tiste dobe naše zgodovine. Prof. Gorše je kot najuglednejši sodobni slovenski kipar vli v delo veliko ljubezni in marsikdo, ki vidi reliefе le v knjigi, vprašuje, kje neki se nahajajo ti „starinski“ slovenski reliefi.

Dramatiku, pisatelju dr. Turnšku smo

izrekli zahvalo, da je skupaj s profesorjem Gorštom tako poživil našo najstarejšo koroško zgodovino in njene velike osebnosti, kot so narodni knezi: Valuk, Borut, Gorazd, Hotimir in ob njih prvi slovenski blagovestniki. Pa tudi za prikaz slovenske koroške sedanjosti smo mu hvaležni. Doktor Turnšek je namreč v Trstu izdal odličan album Slovenije, v katerem so v besedi in sliki poleg slovenske preteklosti prikazane vse slovenske pokrajine, pričenši z Beneško Slovenijo, Trbiškimi (južnokoroškimi) Slovenci, s Koroško, Goriško, Trstom in Istro, Kranjsko, Štajersko in Prekmurjem. To je prvi slovenski album slik (zgodovinskih in pokrajinskih), ki obsega vse slovenske dežele z njihovimi najvažnejšimi pokrajinskimi in narodopisnimi značilnostmi. Da je to delo moglo iziti v zamejstvu v današnjih težkih časih, je z velikimi osebnimi žrtvami in z vno za slovensko stvar v preteklosti in sedanjosti zmožem le izreden idealizem. Prof. dr. Turnšek je potožil, da bi za takšno, vseslovensko zadevo moralo biti več zanimanja. Obrobni Slovenci in oni v Ameriki bi s tem albumom, v katerem je 274 slik, vsaj v skromnem obsegu mogli tujcem pokazati, kje smo, kakšni smo (v svojem ljudskem življenju) in da je naša rodna zemlja, čeprav ni bogata, po svoji slikovitosti le bogastvo, ki ga nikomur ne odstopimo.

Akademija koroške mladine v Gorici

„Kat. glas“ z dne 6. septembra t. l. prinaša tole poročilo:

V soboto, dne 1. septembra, ob 8. uri zvečer so nastopili v dvorani „Brezmadežne“ na Placuti osnovnošolski otroci iz št. Lenarta na Koroškem z lepo pripravljeno „Akademijo“.

„Kat. glas“ je napovedal javnosti nastop, kar je imelo velik odziv pri ljudeh. Mala dvorana je bila tako natrpana, da je moral marsikdo oditi žalosten, ne da bi prisostvoval predstavi. Saj so prišli ljudje ne samo iz mesta, temveč iz bližnje okolice. V tem se vidi resnična in velika želja po zblizanju in spoznanju z brati Korošci!

Mladi učenci so so svojim nastopom presenetili, kajti nismo pričakovali tako lepega in dovršenega podajanja posameznih točk. Mali prizorček „Punčkina bolezen“ je spravil vse poslušalce v prijetno razpoloženje. Simbolični nastop mlinskega kolesa in pa

še na „Slovensko knjižnico“, ki se je osnovala v Trstu, je nanesel razgovor. Do sedaj sta v tej knjižnici izšli dve knjigi: Jurčičev Jurij Kozjak, ponatis zgodovinske povesti iz turških časov, in izvirno delo pisatelja dr. Turnška „Z rodne zemlje“, kjer je v treh novelah zajel snov iz Štajerske, izpod Triglava in s Koroškega. Koroška novela ima naslov „Korotan v krčih“. To je tisti čas, preden je Hitler vdrl v Avstrijo in prvi dnevi hitlerjanskega divjaštva. Ob dokumentarnem gradivu je pisatelj večje vpletel usodo našega mučenca g. župnika Vinka Poljanca. Koroški Slovenci bodo ob tej noveli sijajno spoznali svoje skrite sovražnike in njih vedenje ob času naše nesreče.

G. profesor je izrazil željo, naj bi ta v Trstu osnovana „Slovenska knjižnica“, ki ima za izdajo pripravljenih že več izvirnih del, bila skupna knjižnica zamejskih Slovencev. Zato bodo v njej sedaj izšle tudi „Moje grede“, pesmi koroške pesnice Milke Hartmanove, dalje roman „Pri slovenski časti“ (iz leta 1941) ter pregled slovenskega ljudskega slovstva z naslovom „Slovenski duh snuje“.

Prav veseli smo bili obiska tržaškega gosta, ki nam je že dolgo drag znanec in prijatelj. Prepričani smo, da mu bodo počitnice na Koroškem dale dokaj motivov za njegovo literarno umetniško snovanje in dokaj prilik za kulturno zblizevanje.

Dela pisatelja dr. Turnška: Pod vernim krovom, album Slovenije, drama Država med gorami, novele Z rodne zemlje, se dobe pri upravi „Našega tednika“, v pisarni Mohorjeve družbe ter pri č. šolskih sestrah v Velikovcu.

balet sta nam pokazala, da so se g. režiser in pa vsi posamezniki res potrudili. Občinstvo si je želelo ponovitve zgoraj omenjenih točk, kar so mali dobrodušno tudi storili. Publika jih je ob koncu vsake posamezne točke nagradila s ploskanjem. Omeniti moramo, da je bila vsebina programa lepo izbrana in razporejena po točkah, tako da ni prav nič utrujala poslušalcev. Razne pevske točke so nas spomnile na stare čase, ko so bile še te pesmi na dnevnem redu po naših vaseh. Res, prav prijetno nam je bilo, ko smo jih začuli!

Vsa pohvala gre režiserju — učitelju g. Kurbusu Arminu, ki si je vso stvar zamislil in tudi izvedel, kot smo imeli priliko videti v soboto zvečer.

Drugi dan ob 10.30 dopoldne so isto ponovili za naše najmlajše, popoldan ob 4. uri so pa nastopili na tržaškem radiu. Prav gotovo so se vrnili domov v Korotan veseli z zavestjo, da so želi uspeh za svoj trud! Takih obiskov bi si pa še želeli!

Spisal: J. ŠIMON BAAR

GOLOBČEK

Poslovenil: ALOJZIJ NEMEC
ROMAN 32. NADALJEVANJE

Holoubek ni imel z gradom nikakršnih zaupnih stikov. Ob koncu leta je prinesel v pisarno cerkveni račun, pred vizitacijo je povabil patronatnega komisarja s prihodarjem na koso, pri slučajnem srečanju je poslušal novice, ki mu jih je pravil nadzornik ali kak grajski uradnik, povpraševal po zdravju markovskega župnika in Katice in spet je šel dalje po svoji poti, ki ga je vodila v cerkev, šolo, po poljih in gospodarstvu, tako da mu ni ostajalo niti časa za vrtiček, ki ga je moral povsem prepustiti Barici, kaj šele za kakšne nepotrebne obiske.

Cesto se je spominjal kaplanskih let, ko je sedel k poginjeni mizi, k zakurjeni peči in se mu ni bilo treba brigati ne za kuho ne za pisarno, ne za popravo poslopja ter se je lahko posvetil temu, kar ga je veselilo. Sedaj ga je neprestano trla kakšna skrb, zdaj je ordinariat kaj strogo ukazoval, zdaj je Hanzek naznanil, da vranec ne je, drugič je Barica pritekla s široko odprtimi očmi, da je že zopet zmanjkala kokoš, letos že peta, da gotovo kuna ali dihur hodi v kurnik. Holoubek pa niti toliko ni zmožel, da bi si preskrbel dobro past in si izmislil kako zvito vabo, ki bi z njo kuno preslepil,

ampak je hodil s sklonjeno glavo in mislil, samo mislil. O čem neki je premišljeval tedaj, ko mu ni bilo misliti na urade ne na gospodarstvo ne na kuno, s čim je izpolnil svoj prosti čas? Saj so celo časopisi ostajali nedotaknjeni v ovojih in mesečniki v zavrtkih, kakor jih je pošta dostavila. Župnišče je vendar imel popravljeno, cerkev vzorno urejeno, kaj tedaj muči Holoubka, kaj duši njegovo svestost, mu jemlje veselje do dela in mu vidno zastruplja življenje? Ah, Holoubek premišljuje o veliki stvari. Že več kakor eno leto opazuje in proučuje svojo župnijo, rešuje uganke, zakaj živi njegova župnija brez Boga, kje tičijo korenske verske brezbržnosti, od kod pri večini njegovih župljanov sovraštvo proti cerkvi, kje so zasidrani vzroki nezaupanja do duhovnika ... Da, kaj je temu vzrok? Ali je to nevera? Morda lakota? Ali ošabnost? Izvira li ta kalni tok iz omejenosti? Jeli njegova župnija pod tujimi vplivi in pod kakšnimi? Na to misli in to preudarja Holoubek.

Ni še premislil do kraja in že mu misli prehitevajo in preskakujejo na novo polje. Kaj boš storil? Kako to napraviš? S čim to odpraviš, vprašuje samega sebe župnik. Naj li začne z otroki v šoli, ali odraslimi v cerkvi? Začel je že in uspelo mu je zmanjšati že grešno malomarnost v obisku hiše božje, sedaj ima namesto dvajset dve sto poslušalcev pri svojih predigah, toda ve tudi zakaj? Ve, da večina hodi iz gole vedčnosti, kaj bo zopet očito grajal ali pohvalil. Pa kaj je to: dve sto, ko ima župnija dva tisoč duš in še več. Nedeljo še naprej skrunijo, spovednica je še vedno za-

puščena, božjega Telesa nihče prejema ... skoraj nihče ... enkrat v letu — v postu — se zvrsti pri angelski mizi dve sto ali tri sto deklet in žena — potem vse leto nihče več, niti žene niti dekleta. Možje in fantje ne čutijo duhovnega glada ne žeje. S čim torej hranijo in napajajo svoje duše? In čim globlje in dalje premišljuje, tem bolj žalosten je. Vidi, kako nad tem krajem zahaja sonce krščanskega mišljenja in kako vse zginja v motnih obrisih. Ljudje zapuščajo trdno shojene, ravne poti, spuščajo se na steze, ki se v dalji zgubljajo. Ne hodijo, temveč blodijo, ne stopajo, ampak tavajo. Iščejo nov, negotov, nejasen, netočen in neskladen cilj svojemu življenju. Oznanjajo nova gesla, tabori se rušijo, trdna podlaga pod nogami zginja, vse se maje kot močvirje, ki grozi, da pogoltni popotnika. Nepoklicani vodniki, duševni pustolovci se iz gole domišljavosti, slavoohlepja ali sebičnosti postavljajo na čelo trum kakor pastirji na čelo čred in pasejo z neprebavljivimi filozofskimi teorijami, sistemi in domnevami. Tudi Holoubek tava, išče, blodi in se vrača ... Tudi pred njegovimi očmi je mrak, nejasnost. Cilj sicer jasno žari pred njim — ime mu je resnica. Resnica je le ena — resnica božjega zakona. Dobro jo pozna, hrani jo v srcu in v glavi kakor zaklad. Toda gre za to, da bi kot pastir povedel k njej tudi sebi poverjene duše ... Le kako ... kako ...? Holoubek ni strahopetec, ne bo odnehal, dokler ne zadene pravega, dokler ne najde nitke tej uganiki, in potem bo pustil vnmear vrt, zelenjavo, Barico, kune, gospodarstvo, knjige, časopise, obiske ...

Ko bi bil danes raztrgal ovitek na novinah, bi bil v brzojavnih poročilih zvedel, kaka nesreča je doletela gospoda patrona in ne bi bil hladno zagodel, ko mu je grajski sluga Haudek sporočil ravnateljev ukaz.

„Kaj pa hoče od mene gospod ravnatelj?“ „Ali ne veste, da je gospod patron umrl?“ mu je zabrusil sluga.

„Ne vem, kako pa naj vem?“ je prosto-dušno priznal župnik.

„E, ljubi Bog, saj že vse Trešnice govore o tem, na gradu se vije črna zastava in vsi časopisi nosijo že to novico v svet, mi v gradu smo že včeraj zvečer zvedeli, dobili smo posebno brzojavko. Naša ravnateljica je baje vsa iz sebe, da Bog ve, kako bo z gospodom glavnim ravnateljem ...”

„Dobro, sporočite, da takoj pridem!“ je kar na lepem presekla Holoubek služabnikov govor.

„Jaz, gospod, poznam reči v gradu, samo da se o njih ne sme glasno govoriti,“ je stari znova lovil besede. Čutil je, da se je z grofovo smrtjo položaj v gradu bistveno spremenil, zato je starega lisjaka srbel jezik in rad bi si utešil klepetavo razpoloženje in razkril svoje bolešno skrivane tajnosti.

„Nu, dobro!“ je znova zagodrnjal Holoubek, ki ni poslušal in ni razumel namigavanj. Haudka z ničemer ni spodbudil in navdušil, tako da se je sluga končno užalil in odsekal: „Tak dobro!“ in odšel. „Drugi bi bil vesel, če bi mu grajske skrivnosti razkril, toda ta svetniček bi me bil skoraj na cesto vrgel,“ se je po poti jezil.

(Dalje prihodnjiki)

CELOVEC

Nedeljska služba božja je vsako nedeljo in praznik ob ½9. uri v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse.

Promocija koroškega Slovenca

Na univerzi v Gradcu je promoviral za doktorja modroslovja dne 14. julija preč. g. Alojzij Zablatnik.

Novi doktor se je rodil dne 4. decembra 1912 v župniji Bilčovs. Gimnazijske študije je dovršil v Celovcu, nakar je vstopil v celovško bogoslovje, kjer je študiral od leta 1934 do 1939. Že takoj po posvetitvi, leta 1938, je bil imenovan za provizorja na Suhi. Vrnil se je nato spet v bogoslovje, da dokonča študije, nakar je bil imenovan leta 1939 za provizorja v Šmarjeti in nato za župnega upravitelja pri St. Lenartu pri sedmih studenih.

Njegovo delo, na podlagi katerega mu je bila na univerzi v Gradcu priznana doktorska čast, ima naslov: „Duhovna kultura koroških Slovencev“.

Novemu doktorju prav iskreno čestitamo in mu želimo, da bi svoje znanje mogel koristno uporabiti za blagobit Slovencev na Koroškem in po vsem svetu.

Premeslitve duhovnikov

Č. g. Rihard Kandut, župnik v Logi vasi, je bil imenovan za mestnega župnika v Velikovu.

Č. g. Martin Šturm, do sedaj kaplan v Doberli vasi, je bil imenovan za provizorja v Logi vasi.

Č. g. Gabruč Jože je bil imenovan za kaplana v Doberli vasi.

Č. g. Zupan Ignac, župnik na Obirskem, je bil imenovan za župnika v Zvabeku.

Listnica uredništva

V. P. V Vašem članku prinašate krasne misli in jih bomo porabili v vrsti člankov.

V zvezi z obširno številko našega lista ob priliki celovške razstave smo dobili vrsto priznanj in pohval in se s tem vsem prijateljem in sotrudnikom za pozornost zahvaljujemo.

R. T. Pritožuješ se radi prilik na vaši domači šoli. Tudi mi pozorno zasledujemo namučanje in premeščanje učiteljev in učiteljic in bomo ob dani priliki tudi napravili potrebne korake. Popolnoma pravilno poudarjaš, da se razne disciplinarne preiskave v zadevi šol prav nič ne ganejo z mesta.

G. K. K. Mislimo, da ste v svojem dopisu malo preostri. V bistvu pa je misel pravilna.

Za tiskovni sklad so darovali g. A. Z. šil. 50., neimenovani iz Železne Kaple šil. 10.- Priznana hvala. Darovalce priporočamo v posnemanje.

GLINJE (MACEN)

Vse poprave cerkvice na Macnu ne moremo letos končati. Lepo pa je že popravljen oltar, sedaj krijejo streho in urejujejo lopicu. Zidarsko delo pa moramo preložiti na prihodnje leto, zato bo tudi blagoslovitev cerkvice na Macnu šele prihodnje leto.

Pri nas na Koroškem

mu želimo mnogo sreče in božjega blagoslova.

Pred tremi tedni smo položili k zadnjemu počitku 73 letno Franco Schelander, posestnico ob jezeru. Rajna je prišla v mladih letih s Kranjskega in je vsled svoje pridnosti z rajnim možem prišla do lepega domovanja. Da je bila rajna priljubljena, je pričal njen pogreb. Cerkveni pevci so ji zapeli ob domu in na grobu ganljive žalostinke, g. župnik je imel pa tolažilni govor. Ostalim sorodnikom, to je Mežnarjevim, Zlančičevim in šetnovim izrekamo naše sožalje. Prezgodaj in naglo umrla šetnolva mati pa naj po trudopolnem delu v miru počiva!

Tudi Trcova mati Marija Herman nas je nenadoma zapustila. Poznala je le delo in skrb za hišo. Svoj čas je prevzela precej obsežno, toda zadolženo posestvo, katero sta z možem z veliko pridnostjo lepo uredila. Njenemu možu in hčeri izrekamo naše sožalje! Rajna pa naj uživa večni mir in pokoj!

GLOBASNICA

V nedeljo, dne 26. avgusta, so nam v Globasnici pokazali, da je podjunsko kulturno gibanje še vedno na višku. Sicer bi se vsak motil, če bi rekel, da so bili samo ljudje iz Globasnice in bližnje okolice, ki smo jih videli pri tej prireditvi. V resnici je bila stvar čisto drugačna.

Že v Šmihelu se je slišalo, da imajo dijaki iz Marijanišča načrt prirediti igro „Doktor Faust“. Z neutrudljivim veseljem smo videli teden pred prireditvijo dan na dan pripravljani odbor pri delu. Treba je bilo zbrati vse potrebno, preskrbeti za prehrano in prenočišča oddaljenih študentov, narisati in pripraviti je bilo treba oder; urediti njegovo razsvetlavo in tako dalje.

Pri teh pripravih sta trpela najhujše režiser, abit. France Božič in Janko Markic. Tudi Kunčev šimej ni našel nobene proste minute več.

Šmihelski pevci, ki pomagajo pod vodstvom Miheja Sadjaka pri vsaki prireditvi, so se veselili nedeljskega popoldneva tako, da so pozabili pozdraviti katarinski zvon. Študentov žalibog nismo mogli opazovati pri vaji, ker so pač še bili na svojih domovih.

Od Zilje preko Roža in Železne Kaple do Vogerč, Rinkol in Zvabeka so se vsi pripravljali na svoje več ali manj težke nastope.

Nedeljsko popoldne je bilo sijajno, edino dvorana še premajhna in prevroče je bilo. Pa tudi te vročine smo se nekoliko izognili. Od ene do treh se je polnila dvorana pri šoštarju. Kakor smo pozneje slišali, so bili študenti posebno hvaležni Nanci, ki je vedno zopet dejala: „Za študente pa ne računam odškodnine!“

Igra sama in lepe narodne pesmi šmihelskega zbora se pokazale, da trud ni bil zastonj. France Božič ima res spretno roko za take stvari. Pozdravil je na kratko vse obiskovalce prireditve in nam predstavil igralce. Nato je govoril abit. Janko Markic o dnevnem redu v Marijanišču, o težkočah študentovih staršev in o delu, ki ga morajo dovršiti študenti. Sledil je govor domačega župnika, preč. g. Sekola, ki je pozdravil vse igralce in nam povedal, da je študirajoča mladina pač bodočnost našega naroda.

Igra kot takšna je uspela brez vsake nepravilike. Videli smo, kako je bilo vse do pičice urejeno. Nismo si zapomnili vseh igralcev, le nekaj nam jih je ostalo v spominu. Glavno vlogo je igral Tone Feinig iz Sveč. Premieril je natanko globokost svoje vloge, da je mogel v odločilnih trenutkih pokazati umetnost in to, kar zmore dober igralec. Nasprotnika od leve in desne sta pokazala nasprotstvo tudi na odru s tem, da je Ciril Pasterk pokazal s svojo brezbriznostjo, z vajenim nastopom in mrlzim, včasih zelo priljubljenim glasom, načrt lažnivega in hinavskega hudiča, ki lovi duše.

Nasprotno pa je angel, France Feinig, ki je s sonornim glasom in natančno preštudiranimi kretnjami pokazal angela varha. Poleg razločne izgovorjave je v svojem nebeško veličastvenem nastopu izvrstno rešil nalogo, ki pristoja nebeškemu duhovom. Abiturient Goričnik pa je imel eno naj-

težjih vlog, a režiser je vedel, kdo bo tudi Pavliha dobro izvedel. Pretiraval je na vsak način, kjer je bilo potrebno. Zato so bili gledalci tudi njemu prav posebno hvaležni. Da je pri tem še vojvoda silil smeh, se pač ne smemo čuditi, ko je videl tako „umnega“ človeka.

Kakor omenjeni, so se tudi vsi drugi igralci ravno tako živeli v svoje vloge, da je bil potek igre harmoničen in uspeh zagotovljen.

Ni pa s koncem igre in z njenim dobrim naukom in z vsem trudom, ki so ga imeli še Kunčevi iz Male vasi, vse končano. Nekeč je dobila vsa Podjuna iz gledališkega okraja svoje ime. Sedaj pa upamo, da bo naša študirajoča mladina in posebno ti naši študentje, ki so postavili prvi steber na globaškem odru, ohranili veselje do vseh prireditve omenjenega značaja. Zato želimo že danes našim študentom pri tem njihovem delu mnogo uspeha.

Tudi mi hitimo s spravljanjem žita in se ne moremo veseliti predobrih gospodarskih donosov. V zadnjih tednih je še suša hudo prizadejala našim poljem, tako da se je naša koruza bolj posušila kakor dozorela.

Imamo pa še druge velike skrbi. Ze vse počitnice zaskrbljeni poslušamo vesti, ki prihajajo z bolniške postelje našega tako priljubljenega g. šolskega direktorja Viternika. Na veliko žalost mladine in vseh Globašanov pa smo v zadnjih dneh izvedeli, da je moral g. direktor radi svoje bolezni zaprositi za daljši dopust in bo šolo opravljal njegov kolega g. Sadnikar, prav gotovo po njegovih navodilih.

G. direktorju želimo vsi njegovi znanci in prijatelji, da bi se mu telesne moči zopet vrnille in da bi mogel svoje znanje in svoje velike izkušnje posvetiti doraščajoči mladini.

TINJE — KAMEN

Teško smo čakali severni Dravci in tudi južni Dravci na novi most. Lepa in okusna stavba veže sedaj bregova Drave.

Stavbne načrte je izdelal g. inž. Hönig od deželne stavbne direkcije, po katerih načrtih so pričeli z deli leta 1950. Niti leto dni ni trajalo delo, katero so minulo nedeljo izročili splošni uporabi. Most je 165 metrov dolg in sloni na petih stebrih. Za most so porabili 170 ton železa. Celotna širina mostu znaša 5,70 metrov in most je nagnjen proti jugu in sicer znaša nagnjenost mostu 25 na 1000. Dosedanji stroški so skoraj dva milijona šilingov.

Pri delu so bile udeležene razne avstrijske firme, tako med drugimi tudi Hutter & Schrantz, Stahlbau AG. VÖST v Linzu ter podjetje Ferdinand Friedl v Celovcu.

Seve manjka še cesta s tinske strani, katero pa bodo še to leto napravili in tako bo pot od Klopinskega jezera skrajšana in bo tudi na tem mestu vsak prevoz preko Drave omogočen.

Tako je sedaj stari, leseni most doslužil. Videl je velik del koroške zgodovine zadnjih desetletij in bil v obeh vojnah močno prizadet.

Želeli bi, da bi se preko novega mostu premikali mirni državljani obeh narodnosti in da na novi most ne bi padale bombe in krogle iz kanonskih cevi.

OBIRSKO

Kakor strela z jasnega je vsekala med nas novica, da bo naš priljubljeni gospod župnik, preč. g. Ignac Zupan, odšel od nas v Zvabek. Kaj smo se mu le zamerili, da nas namerava zapustiti, ko smo se vendar vse čase, tudi med najhujšimi vojnimi leti, dobro razumeli.

Na Obirsko je prišel g. župni upravitelj že leta 1922 in leta 1924 je postal župnik naše fare. Rojen je bil naš g. župnik 31. julija 1890 v Lešah na Gorenjskem, v duhovniku pa je bil posvečen 24. maja 1915. Prvo svojo duhovniško službo je nastopil kot kaplan na Prevaljah ter nato v Šmihelu nad Pliberkom. V nadutem hitlerjanskem času je bil premeščen v St. Lenart v Labudski dolini, kjer je ostal do konca vojne, ko se je zopet povrnil med nas.

Naš g. župnik je vzgleden duhovnik. Je

pa tudi praktičen gospodar, kar so dobro vedeli tudi obirski gospodarji in so se vedno radi zatekali k njemu po nasvete.

O njegovem delu priča dobro urejeno župniško gospodarstvo, nova mežnarija, ki je pred leti pogorela, ter novo župnišče v Kortah, ki je tudi postalo žrtev medvojnih razmer v naših krajih. Še bolj pa priča o njegovem delu dobro versko življenje med našim gorskim prebivalstvom.

Prečastitemu gospodu Zupanu se res srčno zahvaljujemo za vso njegovo skrb, delo in trud med nami ter mu na novem mestu želimo obilo božjega blagoslova.

ST. ILJ OB DRAVI

Minulo nedeljo, dne 2. t. m., smo obhajali letni sejem, ker je god našega farnega patrona, sv. Ilja. Na ta dan obhajajo ta sejem poleg drugih vasi tudi Klopice, kjer so obenem obhajali še drugo slavnost — zlato poroko.

Stari Kajžričev oče in žena Mica sta dočakala ta redki jubilej. Pripeljala sta se v St. Ilj kot takrat pred petdesetimi leti, ne v avtih, kot je sedaj navada, ampak na grota, kar je slavnost le povzdignilo. Pri nagovoru župnika, ko jima je predložil vse težke in tudi lepe dneve tega dolgega zakona, ni ostalo v cerkvi nobeno oko suho. Vsi otroci in vnuki so bili v cerkvi priče in belo oblečena dekleta, vnukinje, so zelo olepšala ves obred.

Domača in inozemska bogata zaloga pnevmatik in gumijastih dušnic (Schläuche)

Avto hiša Kaposi & Co.

Celovec-Klagenfurt
Villacher Straße 51
Telefon 18-32

Pri Kramarju na Klopcah je bila potem pojedina in obenem sejem. Pa sta oba zlatoporočenca še čila in zdrava in oče meni, da bo še obhajal biserno poroko! Vsi smo mu čestitali in res tudi iz srca želimo, da bi dočakal še diamantno, kakor se je izrazil.

Pa še nekaj smo ta dan napravili: Zadnji ostali zvon smo sneli iz zvonika, pa ne kakor svojčas, da bo šel in pomagal „zmagati“. Saj smo že dvakrat doživeli, kaj se zgodi takemu, ki sega po taki imovini. Poslali smo zvon v tovarno, da ga tam malo prenovijo in nam ga v par tednih pošljejo še z dvema tovarišema nazaj, da bo St. Ilj ena prvih fara v okolici, ki bo imela res ubrano zvonjenje.

Pa pel bo zvon iz temnih lin: Prvi žrtvam vojne bo spomin, drugi srečno se vrnivšim opomin, tretji pohabljenim klic prestanih bolečin.

Ko zvonovi pridejo, bomo seve podrobno poročali.

PEČNICA

(Čemernjakovi mami v spomin)

Na Malo Gospojnico smo na Pečnici pokopali ob izredni udeležbi posebno moškega sveta Čemernjakovo mamo. Pogreba se je udeležilo sedem duhovnikov in dva bogoslovca. Pogrebne obrede je vodil preč. g. dekan Kristo Košir iz Žihpolj, ki je v svojem nagrobnem govoru orisal lik pokojne mame kot matere, žene in gostilničarke. V imenu izseljencev se je od pokojne poslovil Jesenik v Lipi, g. Jaka Reichman.

S Čemernjakovo mamo smo položili k večnemu počitku slovensko in krščansko mater. Celih 42 l. je ob strani svojega moža skrbela za njega in sedmero otrok in dostikrat pozabila pri tem nase. V njeni skrbi pa je bila še truma potnikov in gostov, ki so iskali v Čemernjakovi gostilni okrepčila in razvedrila. Pokojna mama je bila s polno ljubeznijo pri svojih opravkih in pri vsakem posamezniku, ki ga je pot privedla v hišo. Med nedeljsko sv. mašo pa je bila Čemernjakova gostilna za vsakogar zaprta, ker pokojna mati ni dovolila, da bi se v njeni gostilni popivalo ali razgrajalo med svetim opravilom v sosedni cerkvi.

Jeklen značaj Čemernjakove družine, predvsem matere, pa tudi marsikomu ni bil po volji in tako je tudi za to družino prišel april 1942. Iztrgana od svoje grude je bila družina pognana v mrzlo tujino. Vendar Čemernjakova mama tudi v tistih težkih dneh ni zgubila vere v Boga, vere v pravico, ki jo končno deli Vsemogočni. V molitvi je iskala tolažbe in nove moči in se končno vrnila na svoj ljubljani dom, ni

(Nadaljevanje na 7. strani)

Stoffhaus

Schernutter
bringt stets neue Herbststoffe

Celovec - Klagenfurt
Karlreithstraße 1

LOGA VES

Dne 5. septembra nas je zapustil po 14-letnem delovanju v dušnem pastirstvu preč. g. Rihard Kanduth in nastopil službo mestnega župnika v Velikovu. Logaveški farani smo izgubili z njim vnetega duhovnika, ter se njemu verniki za ves njegov trud in požrtvovalno delovanje v dušnem pastirstvu ter za skrb pri raznih popravah cerkve, povečanju pokopališča ter pri raznih drugih nabavah prav iskreno zahvaljujemo. Na njegovem novem in višjem mestu

Volitve v kmetijsko zbornico

V zadnjih dveh številkah „Našega tednika“ smo prinesli glavna določila o kmetijski zbornici glede volilne pravice in pa glede volilnih imenikov. Ker so ravno ta določila zelo važna, ponovno na nje opozarjamo naše bralce ter jim priporočamo, naj te številke „Našega tednika“ spravijo, da bodo pozneje imeli navodila na razpolago, kadar bo to potrebno.

Danes nadaljujemo še z nekaterimi važnejšimi določili uredbe o volitvah v kmetijsko zbornico.

Najprej moramo omeniti, da je določen kot dan, po katerem se ravnajo termini, ki so določeni v zakonu in v uredbi o volitvah v kmetijsko zbornico, dan 14. septembra letos.

ŠE O VOLILNIH IMENIKIH

§ 25

(1) Najkasneje 32 dni po 14. septembru, torej vsaj do 16. oktobra letos morajo biti volilni imeniki razgrnjeni v uradnem prostoru občinskega urada in mora imeti 10 dni vsak pravico in možnost, da te volilne imenike pregleda.

(2) Občina mora na krajevno običajen način razglasiti, da so volilni imeniki razgrnjeni in ob katerih dneh in urah so vsakemu na razpolago, da jih pregleda in tudi prepíše delno ali v celoti (3).

(4) Od dneva naprej, ko so volilni imeniki razgrnjeni v občinskem uradu, je dovoljeno te imenike spreminjati in popravljati le na podlagi utemeljene pritožbe ali ugovora.

§ 26

(1) Proti volilnemu imeniku se more pritožiti vsak, ki je vpisan v volilnem imeniku ali pa zahteva vpis v volilni imenik. Pri tem mora navesti ime in natančen naslov onega, ki je po njegovem mnenju napačno vpisan v volilni imenik, kakor tudi ime in naslov onega, za katerega zahteva naknadni vpis v volilni imenik. Pritožbo je mogoče vložiti pisмено ali ustno ali pa tudi brzojavno.

(2) Vsi ugovori in pritožbe proti volilnemu imeniku morajo dospeti k občinskemu uradu preje, predno poteče v uredbi določeni rok 10 dni.

(3) Pri zahtevah za spremembo volilnega imenika je treba priložiti vse dokumente, ki naj utemeljijo zahtevo po spremembi. Pri zahtevi novega vpisa je treba priložiti tudi izpolnjeno osnovno volilno polo onega, za katerega se zahteva vpis v volilni imenik. Občinski urad mora obravnavati vse, tudi pomanjkljivo opremljene zahteve po spremembi volilnega imenika.

§ 27

(1) Župan mora tekom 24 ur obvestiti one osebe, proti katerim je vložen ugovor zaradi vpisa v volilni imenik. Pri tem mora navesti župan tudi vse razloge, zaradi katerih se zahteva izbris iz volilnega imenika. Proti ugovoru se more prizadeti pritožiti pisмено, ustno ali brzojavno tekom treh dni pri pristojnem občinskem volilnem odboru.

(2) Imena onih, ki ugovarjajo proti vpisu v volilni imenik in zahtevajo izbris kake osebe, ostanejo uradna tajnost in smejo ta imena občinski uradi na zahtevo sporočiti samo sodiščem.

§ 28

(1) O zahtevi spremembe volilnega imenika odloča tekom treh dni po sprejemu pritožbe občinski volilni odbor. — Odločitev pa mora odbor nemudoma pisмено sporočiti prizadetemu (2).

(3) Na temelju odločitve občinskega volilnega odbora mora občinski urad takoj izvesti popravek volilnega imenika.

§ 29

(1) Proti odločbi občinskega volilnega odbora more vložiti tekom treh dni po sprejemu odloka priziv oni, ki je popravek v volilnem imeniku zahteval in oni, za katerega je bil popravek zahtevan. Priziv je treba vložiti pisмено ali brzojavno pri občinskem uradu.

(2) O prizivu odloča tekom štirih dni po sprejemu istega okrajni odbor. Proti temu odloku ni več pritožbe.

VOLILNI ODBORI

Za volitve v deželno kmetijsko zbornico, v okrajne kmetijske zbornice in v občinske kmečke odbore so sestavljeni volilni odbori

(Wahlbehörde), ki poslujejo do razpisa prihodnjih volitev.

Volilne odbore sestavlja predsednik ali njegov namestnik in določeno število odbornikov in njihovih namestnikov. — Za odbornike pa morejo biti imenovani samo oni, ki imajo volilno pravico v glavno skupščino deželne kmetijske zbornice. Delo v volilnih odborih je častno, za vsakega volilnega upravičenca pa je obvezno, da to mesto prevzame, ako bo v to pozvan. Sejam volilnih odborov morejo prisostvovati tudi zastopniki skupin, ki pri volitvah kandidirajo.

Glavno nalogo odločati v vprašanih zaradi volitev v kmetijsko zbornico in krajevne kmečke odbore ima predsednik volilnega odbora. O temeljnih, bistvenih in važnih odločitvah v zvezi z volitvami pa odločajo volilni odbori.

OBČINSKI VOLILNI ODBORI

Za vsako občino posluje občinski volilni odbor, kateremu načeljuje župan ali njegov namestnik kot predsednik. Razen tega so v odboru še najmanj trije največ pa 12 članov-odbornikov.

Ako je občina razdeljena v več volilnih okolišev, je za vsak volilni okoliš sestavljen poseben volilni odbor. Temu odboru načeljuje predsednik, ki ga imenuje župan, v odboru so pa še najmanj trije, največ pa šest odbornikov.

OKRAJNI IN DEŽELNI VOLILNI ODBORI

Na sedežu okrajnih glavarstev poslujejo okrajni volilni odbori. Okrajnemu volilnemu odboru predseduje okrajni glavar ali njegov namestnik, v odboru pa je najmanj šest, največ pa 12 odbornikov.

Člani okrajnega volilnega odbora ne smejo biti istočasno člani občinskih volilnih odborov.

Za celo Koroško posluje v Celovcu deželni volilni odbor, kateremu predseduje deželni glavar ali njegov namestnik. V odboru pa je še 12 odbornikov, med katerimi mora biti ena četrtina sodnikov.

Predsedniki občinskih, okrajnih in deželnih volilnih odborov morajo biti imenovani najkasneje do 28. septembra letos.

Predsedniki vodijo vse posle, dokler niso sestavljeni volilni odbori.

SESTAVA VOLILNIH ODBOROV

Najkasneje do 28. septembra morajo predlagati zaupniki onih strank ali skupin, ki nameravajo kandidirati, seznam onih oseb, ki naj bi bile imenovane v volilne odbore. V tem predlogu smejo biti samo osebe, ki imajo volilno pravico za volitve v glavno skupščino deželne kmetijske zbornice.

Predloge je treba oddati za odbornike v občinske volilne odbore predsedniku okrajnega volilnega odbora, za odbornike v okrajni in deželni volilni odbor pa predsedniku deželnega volilnega odbora. — Prepozno dospel predlogi ne morejo biti vpisovani.

Ako predsednik volilnega odbora, ki prejme predlog, pozna predlagane osebe, da res morejo predstavljati predlagano stranko ali določeno skupino, vzame predlog v obravnavo. V nasprotnem slučaju pa more predsednik zahtevati, da podpiše predlog 50 volilnih upravičencev.

O številu odbornikov in namestnikov v okrajnih volilnih odborih odloča dež. vol. odbor, o številu odbornikov v občinski volilne odbore pa okrajni volilni odbor.

Na podlagi vloženih predlogov bo nato določeno število odbornikov za posamezne skupine na podlagi razmerja, kolikor so posamezne skupine ali stranke dobile glasov pri zadnjih volitvah v deželni zbor.

DELOVANJE VOLILNIH ODBOROV

Volilni odbori se morajo sestati na svojo prvo sejo najkasneje dne 12. oktobra t. l.

Volilni odbor je sklepčen, ako je prisoten predsednik ali njegov namestnik in vsaj še dve tretjini odbornikov. Za sklep je potrebna večina glasov, pri tem pa predsednik ne glasuje. Pri enakem številu glasov, odloča predsednik.

Ako zaradi premale udeležbe volilni odbor ni sklepčen, zadeva pa je nujna in jo ni mogoče odložiti, more odločati predsednik ali njegov namestnik sam. Pri tem pa naj se ta posvetuje z zaupniki, ki jih povabi k sodelovanju na podlagi izidov zadnjih volitev v koroški deželni zbor.

GOSPODARSKE VESTI

POMANJKANJE MESA

Z odredbo zvezne vlade je bilo določeno, da morajo ostati cene klavni živini (govedo in svinje) nespremenjene in da morajo ostati seveda tudi cene mesu nespremenjene. Razen tega sta bila uvedena dva brezmesna dneva.

To vse pa ni zmanjšalo pomanjkanja mesa, nasprotno so bili mesarji zaradi pomanjkanja mesa prisiljeni, da poleg dveh brezmesnih dni vključijo še kak brezmesni dan. Medtem je odredila vlada večji uvoz živine, zlasti svinj, ki so jih na Dunaju prodajali na uradnem trgu po šil. 12.95 za kilogram. Pričakujejo, da bo ponudba živine večja, ko bodo prignali živino s planin in da bo takrat tudi prenehalo pomanjkanje mesa.

Medtem je izdalo koroško združenje mesarjev posebno okrožnico, v kateri razlaga, zakaj je prišlo do pomanjkanja mesa in poziva živinorejce, naj prodajajo živino po maksimalno določeni uradni ceni. Ta cena pa je za 1 kg žive teže v šilingih:

biki in voli do	7.60
telice do	7.30
krave do	6.70
klobasarice do	5.50
teleta od 6 do	7.80
svinje od 7 do	10.30

Seveda je zelo malo verjetno, da bi ta oklic mesarskega združenja imel kak uspeh in da bi kmetje res po tej ceni živino prodajali. Prodajali jo bodo pač samo v toliko, v kolikor bodo v to zaradi gospodarskih razmer nujno primorani. V ostalem pa je gotovo upravičena zahteva kmetov, da dovoli vlada ne samo zviš. cen potrebnim, ki jih kmet kupuje, dovolila naj bi tudi zvišanje cen proizvodov, ki jih kmet prodaja, v toliko, da ne bo kmet prisiljen prodajati svoje proizvode pod cenami proizvodnih stroškov. To vse pač ne more ni kakor vplivati ugodno na zvišanje proizvodnje, o kateri toliko pišejo.

ODŠKODNINA ZA SVINJE

Deželna vlada je določila, da znaša odškodnina za svinje, ki bodo zaklane po odredbi za zatiranje živalskih kužnih bolezni, v mesecu septembru po 12 šilingov za en kilogram žive teže.

ALKOHOLNI ODPADKI — KRMA ZA ŽIVINO

Tvarina, katero so imeli nekoč alkoholni destilaterji za neuporabno, je v zadnjih letih postala važno krmilo za živino. Vsako leto kupijo kmetovalci za približno 30 milijonov dolarjev tega posebno izdatnega krmila, ki ga pripravljajo iz „drozge“, ki ostane po destiliranju alkohola. Ta drozga, ki so jo smatrali destilaterji nekoč za neuporabno snadlogo in jo odvajali v kanale, se je izkazala kot odlična krma za perutnino in živino, ki ima zlasti mnogo proteinov. Inženirji so izpopolnili destilacijsko sušilnico, kar omogoča prodajanje krmila v obliki kaše.

NADOMESTILO ZA JEKLO

Znanstveniki kmetijskega kolegija v Clomsonu so izvedli poskuse, ki dokazujejo, da se lahko uspešno uporablja bambus namesto jekla za ojačanje raznih struktur. Poskuse dela kolegij v sodelovanju s kmetijskim ministrstvom že sedem let.

Poskusi so dokazali, da ostane bambus v cementu neizpremenjen. Novi izsledki bodo zlasti važni za dežele, kjer je bambusa v izobilju, jekla pa primanjkuje.

KONGRES KEMIKOV

Prejšnji teden se je začel v Združenih državah največji kongres kemikov, kar jih pozna zgodovina, in bo trajal do sredine septembra. Vrši se v New Yorku in v Washingtonu.

Kongresa se udeležuje 18.000 kemikov, med njimi 100 iz tujine.

TUŠ ZA KRAVE

V Združenih državah se naglo širi nov način škropljenja govedi s posebnimi raztopinami proti piku raznega mrčesa, zlasti proti konjskim muham. Ako hoče priti govedo do napajališča, mora iti čez lesena tla, ki sprožijo napravo s koncentrično prho.

Naprava, ki jo je lahko zgraditi po načrtih, ki jih dobavi illinoiški prirodoslovni urad, ne rabi nobenega motorja: zadošča teža živali, ki s tem, da stopi na ploščad, sproži vzmet brizgalke, ki poskropi goved s kemično snovjo. Ko stopi žival iz ploščadi, se tla spet dvignejo in se s tem avtomatično zapre brizgalka, ki se spet napolni s tekočino. Uporaba te kemične sestavine, ki se poskropi po hrbtu in straneh govedi, je edino sredstvo, da se živali zaščiti pred nadlogo konjskih muh. Škropljenje živali z ročnimi brizgalkami ni noben problem za male kmetije; težava je pa bila pri velikih čredah govedi, ki se prosto pasejo na razsežnih pašnikih. Nova naprava je zato zelo važna, saj pik konjskih muh ne predstavlja samo velike nadloge za živali, ampak jih tudi ovira pri njih rasti.

CEMENT IZ KORUZNIH STORŽEV

Tehnični strokovnjaki ameriškega kmetijskega ministrstva so v sodelovanju z univerzo države Michigan z uspehom zaključili poskuse za izkoriščanje koruznih storžev pri izdelovanju posebne vrste cementa, ki je zelo lahek in poceni ter zlasti pripraven za razne kmetijske zgradbe.

Potrebni so pa še nadaljni poskusi, predno bo lahko ta stranski proizvod koruze popolnoma nadomestil pri izdelovanju cementa pesek; ugotovili so pa vendar že zdaj, da z novo vrsto cementa izdelani zidi in tla po 15 mesecih niso pokazali nobenega poslabšanja, dasi so bili poskusni predmeti izpostavljeni tudi zimi in slabemu vremenu.

ZACIMBE ZA KONSERVIRANJE ŽIVIL

Nedavni poskusi so dokazali, da naravne dišave pomagajo ohranjevati živila, ki vsebujejo maščobo.

Na univerzi Minnesote izvršeni poskusi so dokazali, da žajbelj, muškator orešček, rožmarin in timijan najuspešnejše za daljši čas preprečijo pokvarjenje maščob. Trdne živalske maščobe, katerim smo primešali naveden dišave, se ohranijo trikrat daljši čas kot maščobe brez teh začimb.

Te dišave je treba dodati maščobam v razmerju 0.2 odstotka.

ZA PREPREČENJE ŽELEZNIŠKIH NESREČ

Ameriška železniška družba je pred kratkim preiskovala napravo, s pomočjo katere se lahko prepreči železniške nesreče, ki jih povzroča nepazljivost osebja. Avtomatična električna naprava se sproži vedno, kadar se pojavi kak zvočni ali optični signal za strojevodjo: naprava ustvarja električne tresljaje, ki sprožijo zračne zavore na vlaku in se tako vlak počasi ustavi. Sistem so do sedaj uporabljali pri vadenju osebja družbe, zdaj pa bodo z napravami opremili vse potniške vlake.

KONFERENCA ZA ŽITNO TRGOVINO

V Ženevi v Švici se je zaključila prva konferenca, na kateri naj bi bili ugotovili možnosti za trgovino z žitom in drugim blagom med vzhodnoevropskimi in zahodnoevropskimi državami. Ob zaključku konferenc ni bilo izdano nikakor poročilo, ki bi povedalo, če se bo vršila letos pod pokroviteljstvom Gospodarske komisije ZN za Evropo dejanska žitna konferenca.

Ta gospodarska komisija ZN za Evropo je v letošnjem poletju sklenila, da se bo vršila taka opolnomočena žitna konferenca samo v primeru, če bo pričakovati konkretnih uspehov. Z namenom, da bi ocenili možnosti za tako žitno trgovino med evropskim vzhodom in zahodom, je sklical izvršilni tajnik te komisije, Gunnar Myrdal, uvodno poizkusno konferenco izvedencev iz Danske, Francije, Madžarske, Poljske, Anglije in Sovjetske zveze. Udeležili so se je tudi izvedenci iz Avstrije, Belgije, Bolgarije, Grčije, Italije, Norveške, Romunije in Švedske. Kot opazovalci pa so prisostvovali konferenci izvedenci iz Češkoslovaške, Turčije, Združenih držav in Jugoslavije.

KOZVOV NAC

Da ima vsak poklic svoje senčne, pa tudi sončne strani, sem vedel že prej, da pa je to res tako, sem izkusil še posebno, ko sem menjal svoj poklic in postal časniški poročevalec.

Lep jesenski dan je bil, ko sem se odpravil na sprehod. Včasih nisem hodil, a odkar zbiram za časopis razne novice, sem smatral za svojo sveto dolžnost, večkrat pogledati, kaj da se dogaja zunaj vasi. Ko tistega dne počasi korakam preko polja, občudujem krasoto jesenske narave, pridirja izza ovinka nasproti divji zajec. Toliko, da se ni zaletel v mene, a zadnji trenutek odskoči in jo vcvre preko polja.

Obstal sem in nisem vedel, kaj bi na-

Nekega zimskega večera se je pri meni oglašil Čurej. Začudil sem se, ko sem ga zagledal, še bolj pa sem se začudil, ko mi je rekel: „Vi, Nac.“ Čurej namreč nikomur ni rekel „vi“, še celo višjega državnega funkcionarja je tikal, tokrat pa je bil pohleven, še celo svoje prirojeno hetanje je opustil. Ko sem ga vprašal, kaj da želi, mi je dejal:

„Nac, vam sem naredil krivico, v časopisu sem bral, se reče, drugi so brali in mi povedali, jaz časopisov ne berem, ker vsi lažejo, da smrdi, torej drugi so mi pripovedovali, ki so brali, da ste vi tedaj, ko ste bili pri meni, špeh res krvavo potrebovali, ko bi bil jaz to vedel, pa bi ga bil dal, res bi ga bil dal, ker jaz vedno

razdrapani švedrovec pri čevljarju, in rečem ti, vsi smo jokali. Še celo stari Poldar, ki je bil v prvi vojni cesarski topničar in kot tak — kakor sam pravi — nikdar ni smel poznati solz, se je neprestano smrkal in Poldar vendar ne spravi vsaka figa iz tira. Torej Nac, pozdravimo te še enkrat vsi in če ti bo mogoče, nas obišči.“

Tako sem prebiral pismo za pismom, skoro v vsakem so mi izražali prijateljsko sočutje in me vabili, da jih obiščem. Posebno ga je pihnila neka dobra mamica — imena in kraja seveda ne izdam — ki med drugim piše: „Nac, če nas prideš obiskat, pa pridi tedaj, ko bomo z veliko žlico jedli in pili iz velikega vrča, to je na žeganje.“ To pismo se mi je posebno dopadlo, kajti dobra jedca in pijača prinese navadno tudi dobro razpoloženje, v dobrem razpoloženju pa je človek vse bolj dovzeten tudi za razne novice. Med pismi se je nahajalo tudi eno, ki je priromalo celo preko velike luže. To pismo

Kdor še ni naročil slovenskega romana

„Brezdomec“

ga zdaj lahko naroči pri avtorju
dr. Franc Feri Bukič,

Celovec-Klagenfurt, Sonnwendgaße 30
(Avstrija)

Roman, trdo vezan, obsega 552 strani
in je cena knjigi samo 30 šilingov, za
inozemstvo pa 2 dolarja.

ZDRAVLJENJE RAKA Z RADIOAKTIVNIM KOBALTOM

V britanski koloniji Hong-Kong izpopolnjujejo sedaj novi način za zdravljenje raka z radioaktivnim kobaltom. Pri tem načrtu jim je v veliki meri pomagal britanski center za proučevanje atomske sile. Zamisel za takšno zdravljenje se je pojavila v možganih radiologa britanske vlade dr. Johana Farra. Vzorce kobalta, ki so postali radioaktivni v atomski peči zgoraj omenjenega centra za proučevanje atomske sile, so z letalom poslali v Hong-Kong, kjer jih je zdravstveni oddelek uporabljal za radioterapijske poskuse. Uspehi so bili tako vzpodbujajoči, da so se brez nadaljnega odločila za izdelavo takojimenovane „radioaktivne kobaltove bombe“, ki jo bodo uporabljali za zdravljenje težkih rakastih obolenj. Učinek te „bombe“ bo enak 20 gramom radija. To pomeni, da bo dvakrat močnejši od najučinkovitejših radijskih priprav za zdravljenje raka.

Trgovska hiša

FORMANEK

Beljak-Villach
Rathausgasse

**- prenovljeni prostori,
toda stare cene!**

pravil. Pikov Tonč je tesar, pa je pravil, če mu je jutraj, ko je šel na delo, pritekel nasproti zajec, se je vrnil in ni šel na delo, drugače bi bil ta dan gotovo nesrečen.

„Davno bi bilo že po meni,“ je trdil Tonč, „če ne bi bil ubogal zajčevega svarila, tako pa sem še živ in zdrav kakor riba v vodi.“

Ker nikakor nisem hotel veljati za bojazljivca in praznoverneža, sem nadaljeval pot, pa kmalu se mi je utepalo, ker nisem upošteval izkušenj Pikovega Tonča.

Ko pridem takole sredi polja, opazim, da mi prihaja nasproti ženska. Ko pride malo bližje, sem jo tudi že spoznal, bila je Bradačeva Mina (pri kateri sem se tako nesrečno ženil).

Sedaj bi se bil rad vrnil, a bilo je že prepozno. Navidezno sem še dosti pogumno korakal naprej, a slutil sem, da grem v ogenj. Mimogrede sem še hitro poškilil na obe strani po polju, če ni morda kje kaka nepotrebna priča; hvala Bogu, nikogar ni bilo videti.

„Bo, kar bo,“ sem si dajal poguma in pri tem še enkrat obudil kes, da nisem ubogal zajca, ki me je hotel še zadnji trenutek zavrniti.

Tudi Mina me je spoznala, tedaj pa je tudi že zaropotalo:

„No, Kozvov kozel, ali zdaj si raztrobental svojo sramoto po časopisu, vsaka babnica se te bo odslej ognila uro daleč, pri meni pa so se medtem oglašili že trije ženini.“

„Kar vzemi, vse tri,“ sem zamrmral in se previdno ozrl, če ne pride morebiti tudi do dejanskega spopada.

Ko sem bil že mimo, sem jo še naglegših korakov pocedil naprej, čeprav je za menoj grmel in ropotalo, vendar sem bil vesel, da sem čimprej prišel iz vojne-ga območja.

POZOR!

Slovenske plošče!

Uprava „Našega tednika“ ima na razpolago manjše število slovenskih gramofonskih plošč. Zanimanci naj naročijo plošče pri upravi „Našega tednika“ in jih bomo poslali nato po povzetju. — Cena ploščam odgovarja približno cenam nemških plošč.

Morete naročiti plošče tudi za inozemstvo in jih pošiljamo naravnost naslovnikom, vendar pa je v tem slučaju treba plačati plošče v naprej.

Cej so tiste stezice — Ste vidli banova
Terezinka — Vozniki nam pripeljejo
Skoz vas — Kmečki valček
Nocoj pa je ena lušna noč — Krojaček
Za mal dnarja mal muzike — Da bi ja znala
Pjesma Zagrebu — Pjesma Jadrana
Jedan mali brodič — Omili u selu divojka
Moj očka ma konjička dva — Cez tri gore
Slovenski dom — Veselje na Gorenjskem
Kjer narcise cveto — Kodrolašek
Fala — Popevke sem sлагal
Alenka — Ljubljanski nogomet
Ti si urce zamudila — Sonce v zavesah
Pojdem v Rute — Pa moje ženske glas
Plantec — Roža je ocvela
Marice divojko — Od Celja do Zavca
Njega ni...

vsakomur rad pomagam. Da pa ne bo kakšne zamere, sem vam danes prinesel malo kolin.“ Pri tem izvleče Čurej iz suknjičevega žepa velik zavitek.

„Zamere ne bo, Čurej,“ sem dejal, „ampak jaz sem sedaj časnikar in vsak časnikar šteje za svojo najsvetejšo dolžnost, da vse, kar vidi, sliši ali doživi, tudi izblebta, oziroma zapiše. Tako, vidite, sem tisto zgodbo o špehu moral zapisati, ker drugače bi grešil proti našim zakonom, zelo hudo grešil.“

Čurej je kimal. „Pa, Nac, o tistem črnem prašiču pa ne boste več pisali, kaj ne da, jaz nisem častihlepen in ne vidim rad, da se moje ime kaže po časopisih, poživigam se na slavo, res da poživigam, he, he, he.“

„Dobro, Čurej,“ sem mu pritrdil, „zahvaljujem se vam za kolino, čez rajnkega črnega prašiča pa napraviva za vse čase križ. Tako, ali ste sedaj zadovoljni?“

Čurej je bil zadovoljen in prav prijateljsko sva se poslovila.

Začetkom pomladi enkrat — že drugi dan je deževalo — je prirobantil pismo- noša Lojz, natovorjen s polnim nahrbtnikom in s poštno torbo. V svoji dolgotrajni službi je Lojz nalezl protin, kadar je bilo slabo vreme ga je v nogi trgalo in kadar ga je trgalo, je bil Lojz nasajen, da je bila groza.

Tudi ta dan je bil Lojz nataknen, zagnal je nahrbtnik na mizo in se razhudil:

„Povej mi, Nac, kakšen vrag pa je naenkrat obsedel ljudi, da te hočejo s pismi zasuti, poglej, cel nahrbtnik pisem je za tebe, pa ravno v tem vražjem vremenu sem ti ga moral privleči.“

Tudi jaz sem se začudil, kdo mi neki vse piše, ker doslej sem dobil vsako leto samo eno pismo in sicer takole sredi polletja plačilni nalog od zavarovalnice, kjer sem zavarovan proti vlomom. Sicer nimam nič takšnega, kar bi imelo kakšno vrednost za vlomilce, ampak človek bi se lahko pri tem na smrt prestrašil, tako pa sem zavarovan, plačam tiste groše in se brez skrbi vlečem spat.

Lojz ni mogel krotiti svoje radovednosti, ko sva praznila nahrbtnik in je vprašal:

„Ti, Nac, morda se ženiš in si ženitno ponudbo dal v časopisje. Ampak kakor tukaj vidim, ti pišejo tudi dedci, če pa si pameten, dedca vendar ne boš jemal.“

„Brez skrbi, Lojz,“ sem odvrnil, „ženiti sem se enkrat poskusil, pa se ne bom nikoli več, kdo in kaj mi tukaj piše, je pa uredniška tajnost, ker jaz sem sedaj urednik, da veš.“

Lojz se je čudil, da je pozabil usta zapreti, naenkrat pa se je zagrabil za nogo in zavpil:

„Avbe, avbe. Vrag vzemi ta hudikov protin. Nac, ali nimaš malo stare, dolpožebrane masti?“

Ko je Lojzu nekoliko odleglo, se je poslovil, jaz pa sem se spravil na pisma. Prvo, ki sem ga prebral, se je takole glasil:

„Ljubi Nac! Predno vzamem pero v mojo desno roko, te pozdravim čez planine in doline. Pri nas imamo strašno mnogo novic, kakršne ti zbiraš in pišeš, a ni nikogar, ki bi jih otel pozabljenu. Zadnjič smo brali tvojo zgodbo, kako si dirjal za špehom, medtem ko je čakal

mi je pisal nek ameriški učeč, ta me sicer ni povabil, da bi ga obiskal, pač pa pravi, kako globoko da čuti z menoj moja bridka doživljaja. Tako skozi rožice je tudi omenil, da bom morda enkrat še nekaj dedoval.“

Ko sem končal s pismi, mi je kar nekaj dejalo: „Glej, Nac, vabijo te, pa bi res malo pogledal po naši Koroški.“ Kar glasno sem si pritrdil: „Pa bom in kar bom pri tem novic nabral, vam jih pa že svoj čas povem.“

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 5. strani.)

pa bilo iz njenih ust nikdar maščevalnih besedi. Le eno si je želela, da bi na svojem domu zopet služila Bogu, svoji družini, slovenski zemlji in da bi v tej našla svoje počivališče.

Da narod visoko ceni take kremenite značaje, je pokazala udeležba pri pogrebu. Čemernjakova mama, srečno počivajte na domačem pokopališču in izprosile pri Bogu narodu mater in gospodinjo, kakor ste bila Vi!

Žalujoči družini prisrčno sožalje.

ŠT. JAKOB V ROŽU

V noči od nedelje na ponedeljek je ob pol treh jutraj izbruhnil požar pri Trapu na Reki. Pogorel je skedenj, v katerem je bila vsa letošnja krma in veliko število strojev. Zato je tudi škoda precejšnja. Posrečilo pa se je rešiti živino. Ni še pojasnjeno, kako je ogenj nastal, vse pa kaže na to, da je bil ogenj podtaknjen.

Požar so poskušali omejiti gasilci, ki so prihiteli iz Št. Jakoba in iz Rožeka.

KORTE

Začetkom meseca avgusta so neznani brezvestni zlikovci odpeljali posestniku Pristovniku v Kortah iz njegove planine en par, okrog 1600 kg težkih volov. Nadalje so istočasno ukradli tudi mlado kravo, last Anderlica iz Reberce. Varnostnim organom se doslej še ni posrečilo, da bi izsledili storilce.

Bilo je začetkom meseca avgusta, ko so neko noč zaslili drvarji v Pristovnikovi planini, ko je prihajalo iz hleva poltiho govorjenje in so tudi opazili v hlevu luč. Slišali so besede: „Tu jih ni, so v malem travničku.“ Niso pa takrat drvarji slutili nič hudega in nič nepravilnega, ker so mislili, da sta domača Pristovnikova hlapca prišla po kravo, ki je bila breja, da bi doma telila. Kmalu nato so drvarji zaslili zvončkanje s kravjim zvoncem in pa močno muhanje bika, toda kmalu se je vse pomirilo.

Drugo jutro je šel — kakor navadno — neki drvar mlast kravo, ni je pa mogel nikjer najti. Zato je mislil, da jo je pač dal lastnik odgnati, ker je bila druga krava, ki je last posestnika planine, še v planini. Ko sta čez nekaj dni prišla Pristovnikova hlapca po vola v planino, da bi jih odgnala domov, kjer so ju rabili za delo, sta šele opazila, da volov nikjer ni.

Po vseh sledeh morajo sklepati, da so bili storilci dobri poznavalci krajevnih razmer.

Želimo, da bi varnostni organi mogli čimprej izslediti storilce, ker res, nekako

čudno zgleda, da izginjajo težki voli s planine in za tatovi ni mogoče najti nobene sledi.

Naprosili smo našega poročevalca, da nam redno poroča, kako napreduje preiskava in kam vodi sled za tatovi.

KOTMARA VAS

V nedeljo, dne 19. avgusta smo spremili na zadnji poti na naše farno pokopališče Kajžnikovo mater iz Vrdiv. Rajna mati je bolehal na vodenici že nad dve leti, smrt jo je rešila hudih bolečin. Rajna je bila stara šele 62 let.

Rajna Kajžnikova mati je bila doma iz znane zavedne slovenske Scatove hiše v Trabesinjah. Kakor je bila vzgojena ona sama tako je vzgojila tudi vse svoje otroke. — V življenju je morala mnogo pretrpeti in le malo veselja je okusila. Nad 25 let je bila vdova in je morala sama voditi gospodarstvo, svojim otrokom pa je bila mati in oče.

Mnogo je morala rajna pretrpeti tudi zaradi svoje narodnosti v letih po prvi svetovni vojni. Pred tremi leti jo je zapustila v cvetu mladosti njena najmlajša hči Lena, ki ji je bila velika pomoč na posestvu ter ji zapustila dva mala otoka. Tema je bila nato ne samo babica, ampak tudi mati. Res je tudi skrbela za njo do zadnjega kakor za svoja otoka.

Na zadnji poti je spremila rajno nad vse velika množica ljudstva iz domače pa tudi iz sosednjih fara. Cerkveni pevci so se poslovlili od nje pred hišo in pa na pokopališču s prelepimi žalostinkami. Domači gospod župnik so se poslovlili od rajne v tako lepem govoru, da ni ostalo skoraj nobeno oko suho. Povedali so v svojem govoru, kaj je mati vsakemu in kaj vsak izgubi s svojo dobro materjo. Eno samo napako ima materino srce in ta je, da neha prekmalu biti, prekmalu, pa če bi tudi živelo sto let. — Naj počiva mirno draga mati v domači zemlji, njena duša pa naj se raduje v Bogu. Žalujočemu sinu in hčer-kama ter malima nepreskrbljenima otrokoma izrekamo najiskrenejše sožalje. Enako tudi bratom in sestram ter vsem sorodnikom. Vse naj tolaži On, ki je vstajenje in življenje in ki nas bo enkrat vse združil v večnosti.

Malo preje smo spremili na zadnji poti komaj 21 let starega Tonijevega sina Franca. Iz tujine se je vrnil bolan in v 14 dneh se je za vedno poslovil od svojih dragih domačih v cvetu najlepše mladosti. Naj počiva mirno v domači zemlji! Žalujočim Tonijevim naše iskreno sožalje.

Am Donnerstag
kommt der Genuß
zum häuslichen
Budgetbeschuß.

Der Freitag sieht
die Hausfrau laufen,
die Ingredienzien
zu kaufen.

Am Samstag wird's
ins Rohr gesteckt,
wo man es goldgelb
knusprig bäckt.

Am Sonntag
eitel Jubel braust,
weil „König“ lich
ein jeder schmaust!

König
BACKPULVER

mit den
Bilderrezepten

Slavenske oddaje v cadiu

CELOVEC (val 417.2 m)

16. IX.: Duhovni nagovor — Jutranji koncert
17. IX.: Poročila — Iz svetovne literature
18. IX.: Poročila — Pevska ura — Pogled v svet
Zvečer: Jezikovni paberk iz Koroške — Pesmi
19. IX.: Poročila — Ura za žene
20. IX.: Poročila — Oddaja za podeželje
Zvečer: Narodne pesmi in glasba
21. IX.: Poročila — Komentarji in sodob. vprašanja
22. IX.: Iz slovenske literarne zakladnice
23. IX.: Duhovni nagovor — Za vsakega nekaj

NEW-YORK

(val 19, 23, 31, 49, 251 in 379 m)

Oddaje vsak dan ob 18.—18.15 in od 19.30
do 19.45 (samo val 379).

LJUBLJANA val 327,1 202,1 in 212,4 m
Oddaje vsak dan od 5.—7., od 12.—16. in
od 18.—24. ure, ob nedeljah od 6.30.—24. ure.
Gospodinjki nasveti v torek ob 6.15 in ob
13.50. — Kmetijski nasveti v nedeljo ob
16.50. — Kulturni pregled v četrtek ob 14.15.
— Zanimivosti iz zdravstva in prirode v
sredo ob 19.40 in petek ob 14.15. — Prire-
ditelji slovenskih narodnih pesmi v petek
ob 20.15. — Ob 22.30 vsak dan oddaja za inozem-
stvo na valu 327.1 m.
14. IX. Ob 13. uri: Slov. umetne in narodne pesmi
15. IX. Ob 14.40: Slov. sindikalni kvartet
16. IX. Ob 7.15: Narodne pesmi

URADNE OBJAVE

Urad koroške deželne vlade

RAZPIS ŠTIPENDIJ

Koroška deželna vlada bo podelila v šolskem letu
1951-52 avstrijskim visokošolcem, ki so rojeni na
Koroškem ali tu stanujejo
40 deželnih štipendij po 700 šil. 28.000 šil.
60 deželnih štipendij po 600 šil. 26.000 šil.
70 deželnih štipendij po 500 šil. 35.000 šil.
3 deželne štipendije po 400 šil. 1.200 šil.
100.200 šil.

Prošnje je oddati najkasneje do 20. oktobra 1951
na naslov „Amt der Kärntner Landesregierung, Ab-
teilung 5, Klagenfurt“.

Podatke o prilogah k prošnjam, ki jih morajo
priložiti novi prosilci, kakor tudi oni, ki so že do-
slej imeli deželno štipendijo ali študijsko podporo,
je mogoče razvideti iz razpisa štipendij. Ta je na-
bit na črni oglasni deski visokošolskih rektoratov
in dekanatov. Podatke je mogoče dobiti tudi pri
uradih visokih šol ali pri združenju avstrijskih vi-
sokošolcev (socialni referat) posameznih visokih šol.
Na prošnjo daje izvlečke iz razpisa štipendij oddelek
3 koroške deželne vlade v Celovcu.
V Celovcu, dne 28. avgusta 1951.

Deželni glavar: Wedenig I. r.

Urad koroške deželne vlade

RAZPIS ŠTIPENDIJ

Koroška deželna vlada bo podelila v šolskem letu

Podatke o prilogah, ki jih morajo priložiti novi
prosilci kakor tudi oni prosilci, ki so že doslej imeli
deželno štipendijo ali pa uživali podporo, morejo
razvideti prosilci iz razpisa štipendij, ki je nabit na
črni oglasni deski ali pa tudi pri ravnateljstvu šol.
Celovec, dne 28. avgusta 1951.

Deželni glavar: Wedenig I. r.

Pincgavska živinorejska zveza za Koroško
in Vzhodni Tirol

54. PINCGAVSKI PLEMENSKI SEJEM V LIENZU (VZHODNI TIROL)

bo v petek, dne 14. septembra 1951, ob 9.30 dopol-
dne. Dogon preko 100 pincgavskih plemenskih bi-
kov in okrog 60 ženske govedi. Vse živali so preiska-
ne z ozirom na bac. Bang in Tbc. Nudijo se ugodne
nakupne možnosti za živali vsake kakovosti in v
vsaki ceni.

Zbornica obrtnega gospodarstva za Koroško

TEČAJ IN IZPIT ZA RAZSTRELJEVALNE MOJSTRE

Začetek tečaja: v ponedeljek, dne 17. septembra
1951, ob 8. uri zjutraj v trgovski akademiji v Ce-
lovcu, Kumpfgasse 5.

Izpit za razstreljevalne mojstre: v petek, dne
28. septembra 1951 ob 8. uri zjutraj v zavodu za
pospeševanje gospodarstva v Celovcu, Alter Platz
15. I. nadstr.

Plašči

od najpreprostejšega
trpežnega plašča do
najfinejšega modela v
nenadkriljivi izbiri

**Specialna
trgovina**

za najboljša damska in
moška gotova oblačila

Kainz
Klagenfurt, Bahnhofstr. 17

Sola se je začela!

Male a-b-c-darje prim. oblačimo:
Težko naučiti se A in O
pri Warmuthu kupiti je lahko

Otroške srajčke
otroška obleka, vseh velikosti, dolge ali kniker
hlače
dolge otroške hlače, 7
otroške kniker hlače

15.—
156.—
43, 40.—
58, 30.—
volnene jopice k narodni noši 88, 10.—
pelerine za lovce 119.—
Hubertus plašči 135, 90.—
trpežno blago za obleke, 140 cm široko 44.—
ženski predpasniki vseh velikosti iz volnenega
perila itd. po

PETDESETLETNICA CESTNE ŽELEZNICE

Letos so v Londonu proslavili 50 letnico
prve električne cestne železnice. Promet na
londonski cestni železnici so pričeli leta
1901 s 50 vozovi. Električni cestni železnici
je nasprotoval „Key Observatry“, ki je mi-
slil, da bo tresenje tramvajskih voz ogro-
žalo njihove naprave. Cestno železnico so
sprejeli Londončani z deljenimi čustvi.
Mnogo Londončanov jo je pozdravilo kot
hitro prometno sredstvo, medtem ko so jo
drugi smatrali za nepotrebno zlo. London-
ska cestna železnica je dosegla svoj višek
leta 1933, ko je na progah, dolgih nad 500
kilometrov, obratovalo 2.630 tramvajskih

NAGLUŠNI, POZOR!

Slušalne aparate, model VV šil. 954.—
Slušalne aparate model LV šil. 1350.—
dobite pri Radio Schmidt, Celovec,
Bahnhofstraße 22

voz. Danes pa obratujejo na večini london-
skih cest tudi avtobusi in trolley-busi.

RADIO IN TELEFON V AMERIKI

V Združenih državah ima 95 odstotkov
vseh rodbin radijski sprejemnik, ki jih je v
Ameriki nad 90 milijonov.

V Združenih državah imajo nad 10 mili-
jonov 750 tisoč televizijskih sprejemnih
aparatur; samo v New Yorku jih je 2 mili-
jona 50 tisoč.

V Washingtonu je v prometu 405.148 te-
lefonov, ali 59 telefonov na sto prebival-
cev.

Nobeno drugo mesto na svetu nima ta-
ko visokega odstotka telefonskih aparatov
sorazmerno s številom prebivalstva.

Specialna trgovina dežnih plaščev

V. Tarmann

CELOVEC-KLAGENFURT

Völkermarkterstrasse 16

POPRAVLJAMO IN IZDELJUJAMO
PO MERI DEŽNE PLAŠČE

Dobra knjiga

ŠE VEDNO PO STARI CENI

Album Koroške 10 šilingov
Križ na gori (Ivan Cankar) 5.—
Rotija (Mauser) 3.—
Sin mrtvega (Mauser) 3.—
Prekleta kri (Mauser) 3.—
Čmokec poskokec (Bazilij) 3.—
Cela kolekcija stane 20 šilingov

Za inozemstvo stane cela kolekcija 2.— U. S. A. dolarja

Schlepppe pivo - tekoče hranivo!

KINO

Celovec - Klagenfurt

STADTTHEATER

Predstave ob 16., 18. in 20. uri.

Od 14. — 17. IX.: „Erbarungslös“

Od 18. — 20. IX.: „Herr Belvedere kann alles besser“

PRECHTL

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.30

Od 14. — 20. IX.: „Dr. Holl zwischen zwei Frauen“

Beljak - Villach

BAHNHOFLICHTSPIELE

Predstave ob 12., 14., 16., 18.15 in 20.30,
ob nedeljah in praznikih tudi ob 10. uri.

Od 14. — 17. IX.: „Der letzte Bandit“

Od 18. — 20. IX.: „Sträfling 5312“

LETNE SRAJCE (svetle, stalne barve)
v vseh modnih barvah S 78.—

Lichler

BELJAK-VILLACH
Bahnhofstraße 9

Kroj napravi moža!

Ko obiščete Celovec, kupite šolske in
damske torbice, nahrbtnike, denarnice,
KOVČKE itd.

najugodnejše pri

Hegenbart

Celovec-Klagenfurt, Villacherstraße 9
(pri prometnem stražniku)

1951-52 avstrijskim učencem srednjih in strokovnih
šol sledeče deželne štipendije:

10 deželnih štipendij po 700 šil. 7.000 šil.
21 deželnih štipendij po 600 šil. 12.600 šil.
30 deželnih štipendij po 500 šil. 15.000 šil.

Prošnje oddajo prosilci ravnateljstvom svojih šol
najkasneje do 10. oktobra 1951 na naslov: „Amt der
Kärntner Landesregierung, Abteilung 5, Klagen-
furt“.

Kupujem uporabljivo železo — staro že-
lezo — razne kovine — čunje — star papir —
kosti — ščetine

G. FRICK

Celovec-Klagenfurt, Salmstrasse 7

Spel imamo priljubljeno

„Lana gatto Zaphir“

volno, ki je najlažje in zato najcenejše

Grüner

Celovec - Klagenfurt, Burggasse

MALI OGLAS

Cementno strešno opeko kupite najboljšo
pri izdelovalcu Johann-u Zagar-ju v Ce-
lovcu, Rampenstrasse 15. Naprodaj imam
tudi vsako množino najboljšega jugoslo-
vanskega in avstrijskega cementa po naj-
nižjih cenah, v plačilo vzamem tudi les
in dostavljam na dom. Prepričajte se.

Leta 1901 je bila rojena nekje v bližini
Beljaka (Villach) Ivana Pintar, ki je slu-
žila od meseca avgusta do novembra leta
1923 na Tribižu (Tarvisio) in je porodila
24. 6. 1924 sina Vilčka. Kdor bi kaj vedel
o imenovanju, in kdor bi mogel poslati o
njej več podatkov in tudi — ako je še
živa — njen točni naslov, naj sporoči to
upravi našega lista.

TRGOVINA S PAPIRJIEM
NA DEBELO IN DROBNO

Sigitz

CELOVEC-KLAGENFURT
PARADEISERGASSE 2

Vodilna trgovina za

šolske potrebščine

List izhaja vsako sredo. — Naroča se pod naslovom „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. — Cena mesečno 3 šil., letno 36 šil., za inozemstvo 3 dolarje. — Lastnik in
izdajatelj Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik dipl. trg. Janko Urank, Celovec, Viktringer Ring 26. — Tisk: „Carinthia“, Celovec, Völkermarkter Ring 25
Telefonska številka uredništva in uprave 43-58. — Poštni čekovni urad št. 69.793.